

DOLNOŚLĄSKA

Solidarność

Nr 1 (389) • Wrocław, 19.01.2018 r. • ISSN 1641-0688 • redakcja.wroc@solidarnosc.org.pl

4 Jakich potrzeba pracowników

6 Relikwie bł. ks. Jerzego

8 Orszak Trzech Króli

11 Zmiany w prawie oświatowym

Od marca handel w niedziele ograniczony
Wykaz niedziel bez handlu – str. 12

Zatwierdzili budżet

Relacje z prac prezydium ZR i obrad Komisji Krajowej rozpoczęły ostatnie w ubiegłym roku posiedzenie Zarządu Regionu. W ślad za apelem WZD w Strzelinie ws. wystawienia we Wrocławiu sztuki pt. „Klątwa”, Maria Zapart w imieniu ZR złożyła do prokuratury zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa. Radosław Mechliński zrelacjonował zebrany przebieg grudniowych uroczystości upamiętniających ofiary stanu wojennego, które odbyły się m.in. w Świdnicy i Wałbrzychu.

Solidarność dla Niepodległej

Pod takim hasłem w tym roku „Solidarność” będzie czcić 100-lecie odzyskania niepodległości przez Polskę. Tomasz Wójcik przekazując zebrany informacje z grudniowego posiedzenia krajówki, przypomniał, że Krajowy Zjazd Delegatów, na którym Związek wyłoni swoje władze na następną kadencję, odbędzie

prezydent Konfederacji Lewiatan wystosowali wspólne oświadczenie, w którym skrytykowali projekt poselski znoszący limit składek na ZUS. „Powstawanie dużych rozbieżności w wysokości świadczeń emerytalnych w przyszłości będzie także wpływać na sposób waloryzacji świadczeń, który stanie się ulomny i niesprawiedliwy, a koszty z tego wynikające przekroczą spodziewane zyski” – napisali we

Nawiązując do ustawy o ograniczeniu handlu w niedzielę, Tomasz Wójcik zauważył, że przyjęte wyłączenia w ustawie spowodują, że nadal w wielu firmach będzie możliwy handel w tym dniu. Członek Komisji Krajowej zachęcał do obejrzenia na stronie Senatu debaty w tej sprawie. Pokazuje ona, jaki jest stan mentalności polityków, i to lewicy – mówił Tomasz Wójcik. Działacz zrelacjonował też zebra-

Przy związkowym wigilijnym stole zasiadło wielu szacownych gości

się w dniach 25-26 października w Częstochowie.

Chwilowo pozytywny efekt dla ZUS-u w perspektywie długotrwałej może przynieść więcej negatywnych skutków i dlatego Piotr Duda, przewodniczący „Solidarności”, wspólnie z Henryką Bochniarz,

wspólnym oświadczeniu. (W piątek 5 stycznia prezydent Duda skierował do Trybunału Konstytucyjnego wniosek o zbadanie zgodności z konstytucją nowelizacji ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych dotyczącej zniesienia górnego limitu składek na ZUS.).

nym problemy branż omawiane na grudniowym posiedzeniu krajówki.

Wg danych Regionalnej Komisji Wyborczej do 17 grudnia wpłynęło 61 zawiadomień o planowanych terminach wyborów, co stanowi niecałe 15%. Dotychczas przeprowadzono 35 zebrań wyborczych.

Niestety zdarzyło się w kilku organizacjach, że są kłopoty z quorum na zebraniach, co skutkuje koniecznością zwołania nowego zebrania – mówiła m.in. przewodnicząca RKW Maria Zapart.

Działacze przegłosowali uchwałę o zatwierdzenie budżetu na 2018 r. i dotacji z KK na statutowe cele Związku.

W z i ą k u w c h o d z ą c ą o d nowego roku usta-

Związkowcy tradycyjnie dzielili się opłatkiem

wą o prawie wodnym, zmieni się struktura Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej. Część pracowników przejdzie do spółki Polskie Wody, a część do Urzędów Żeglugi Śródlądowej we Wrocławiu i w Kędzierzynie-Koźlu. Podjęto uchwałę pozwalającą KZ na dokonanie stosownego podziału w strukturze organizacji.

Przewozy Regionalne – trwa wygaszanie

Omówiono sytuację w branżach i zakładach pracy. Wiesław Natanek, przewodniczący „Solidarności” w Przewozach Regionalnych, obecną sytuację określił jako dalsze, trwające od 2007 r. wygaszanie spółki, przy jednoczesnym faworyzowaniu przez Urząd Marszałkowski konkurencyjnych Kolei Dolnośląskich. W Kłodzku część pracowników zostanie przeniesiona do Wrocławia, a część zasili konkurencyjne Koleje Dolnośląskie lub straci pracę. Przyjęto stanowisko ZR w tej sprawie –

„Zarząd Regionu Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność” z dużym zaniepokojeniem ocenia sytuację w Przewozach Regionalnych na Dolnym Śląsku, a szczególnie faworyzowanie jednego przewoźnika, jakim są Koleje Dolnośląskie, oraz zaniedbywania komunikacji kolejowej na obrzeżach województwa.

Wzbudzającą kontrowersję jest struktura finansowania „swojego” (KD) przewoźnika przez marszałka, która pokazuje marnotrawienie środków publicznych poprzez ponoszenie kosztów funkcjonowania i organizacji oraz gospodarowania taborem kolejowym, którego właścicielem jest urząd marszałkowski.

Związek sprzeciwia się wykorzystywaniu kolei do doraźnych celów politycznych oraz kampanii wyborczej do zbliżających się wyborów samorządowych. Sytuacja taka ewidentnie komplikuje efektywną i obiektywną współpracę wszystkich instytucji i środowisk zainteresowanych rozwojem kolei

dla dobra pasażerów” – napisali m.in. działacze ZR.

Omawiając sytuację w Dolnośląskim Centrum Zdrowia Psychicznego Hanna Trochimczuk-Fidut poinformowała o pozytywnym efekcie, jakim był wzrost płac w tym ośrodku po ubiegłorocznej akcji protestacyjnej. Nawiązując do sytuacji w branży medycznej, Hanna Trochimczuk-Fidut zauważyła, że wciąż nie widać tu dobrej zmiany. Działaczka przedstawiła zebrany uciążliwą procedurę dopominania się w rządzie o poprawę niekorzystnego dla naszego województwa algorytmu, według którego przeznacza się pieniądze na opiekę zdrowotną. Ostatecznie województwo dolnośląskie otrzymało na nadwykonania w szpitalach niebagatelną kwotę 157 mln zł.

Rada Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania zwróciła się do Prezydenta RP o zawetowanie Ustawy o finansowaniu zadań oświatowych w zakresie dotyczącym urlopów dla poratowania zdrowia, awansu zawodowego i oceny pracy nauczycieli.

Jest dalej ciężko, mówiła Henryka Król z Solidarności na Poczcie Polskiej. Płace są niskie i coraz częściej na stanowiskach pracy zatrudniani są obcokrajowcy – mówiła działaczka.

Po zakończeniu obrad Zarządu Regionu przy świątecznie nakrytych stołach zasiadli przedstawiciele organizacji związkowych dolnośląskiej „Solidarności” wraz z zaproszonymi gośćmi. Przybyli m.in. abp Józef Kupny, minister Wiesław Łyszczek, przedstawiciele pracodawców, wicekurator Janusz Wrzał, księża kapelani „Solidarności”, kombatanci i związkowcy. Stało się już tradycją, że opłatkowemu spotkaniu w Regionie towarzyszy koncert kolęd. Nie inaczej było i tym razem. Uczniowie Lotniczych Zakładów Naukowych pod opieką Urszuli Misiek i Macieja Ciupryka we współpracy z Mariuszem Świerzką przygotowali oprawę artystyczną uroczystości. Utrzymane w konwencji jasełek przedstawienie zostało przygotowane wspólnie z dziećmi z Przedszkola „Przy Stadionie” i ich opiekunką Grażyną Kinigopoulos.

MARCIN RACZKOWSKI

Spotkanie uświetnił występ młodych artystów

Czym zajmie się rada?

Sprawom organizacyjnym poświęcone było posiedzenie Prezydium Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego Województwa Dolnośląskiego, które odbyło się 11 stycznia br.

Nowy przewodniczący Rady, Kazimierz Kimso, przewodniczący Zarządu Regionu Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność” zaproponował członkom Prezydium włączenie WRDS WD w obchody Międzynarodowego Dnia Wypadków przy Pracy i zorganizowanie konferencji obejmującej zagadnienia problematyki dialogu społecznego w Polsce.

Członkowie Rady zaaprobowali również propozycję Kimso w sprawie zorganizowania szkolenia – warsztatów z komunikacji,

prowadzenia negocjacji i mediacji dla członków WRDS WD.

Ustalono także, że w pierwszym półroczu 2018 roku omawiane będą zagadnienia związane z bieżącym funkcjonowaniem jednostek ochrony zdrowia, sytuacja lecnictwa psychiatrycznego na Dolnym Śląsku. Powróci także tematyka związana z rynkiem pracy, a szczególnie dotycząca aktywizacji bezrobotnych, a także szkolnictwa zawodowego i dualnego. Rada omawiać będzie także Projekt Strategii Rozwoju Wo-

jewództwa Dolnośląskiego 2030, inteligentne specjalizacje oraz monitorować będzie realizację projektu „Dolny Śląsk – dolina zdrowia i żywności” pod kątem aktywności regionalnych firm.

Następne spotkanie Prezydium WRDS WD zaplanowano na początek lutego br.

W połowie grudnia 2017 r. Kazimierz Kimso przejął przewodnictwo w WRDS od marszałka województwa Cezarego Przybylskiego. Kadencja potrwa 12 miesięcy.

MR

Pierwsze posiedzenie Rady pod przewodnictwem Kazimierza Kimso.

Co z kodeksem pracy?

Podczas styczniowego posiedzenia Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Dolny Śląsk działacze podjęli stanowisko, w którym zwracają się do Prezydium Komisji Krajowej o pilne, pisemne przedstawienie stanu prac nad nowym Kodeksem Pracy. – W zakładach pracy jesteśmy pytani o zmiany w kodeksie pracy, bo co jakiś czas pojawiają się w mediach informacje o planowanych rzekomo zmianach co do wymiaru urlopu, a my nic nie wiemy – mówili działacze podczas dyskusji. Także dolnośląscy członkowie Komisji Krajowej zastrzegali, że również na obradach tego gremium nie ma informacji o pracach komisji kodyfikacyjnej.

Wybory w Związku przebiegają spokojnie. Nie ma żadnych prote-

stów wyborczych. Jak poinformowała szefowa Regionalnej Komisji Wyborczej Maria Zapart, do połowy stycznia wybrano 9 delegatów na WZDR i 106 elektorów.

Członkowie Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Dolny Śląsk zajęli się m.in. sytuacją w branżach i zakładach pracy. Jesteśmy ignorowani mówiła Danuta Utrata o płacowych postulatach nauczycieli. Z tego powodu na 25 stycznia Międzyregionalna Sekcja Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” planuje przeprowadzenie pikietki pod Urzędem Wojewódzkim. Działaczka dodała również, że na ręce przewodniczącego Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego, Kazimierza Kimso został złożony wniosek do tego gremium o przeprowadzenie

debaty na temat godności zawodu nauczyciela. Ponadto działacze wysłuchali informacji o pracach Prezy-

Członkowie Zarządu Regionu spotkali się z ekspertem Jerzym Płazą

Zarząd Regionu

dium. Na mocy uchwały do składu Regionalnej Komisji Wyborczej włączony został Zbigniew Gadzicki. Jerzy Płaza przedstawił Zarządowi informację o założeniach projektu ustawy o Pracowniczych Programach Emerytalnych oraz zmianie ustawy o podatku dochodowym.

MR

Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego Województwa Dolnośląskiego została powołana w dniu 7 grudnia 2015 r. Zarządzeniem Nr 114/2015 Marszałka Województwa Dolnośląskiego.

W jej skład wchodzi przedstawiciele:

1. Wojewody Dolnośląskiego – jako strony rządowej,
2. Marszałka Województwa – jako strony samorządowej,
3. Reprezentatywnych organizacji związkowych (NSZZ Solidarność, OPZZ, Forum Związków Zawodowych) – jako strony pracowników,
4. Reprezentatywnych organizacji pracodawców (Pracodawcy RP, BCC, Konfederacja Lewiatan, Związek Rzemiosła Polskiego) – jako strony pracodawców.

Wojewódzkie rady dialogu społecznego spełniają funkcję doradczą i opiniodawczą. Do ich właściwości należy wyrażanie opinii w sprawach objętych zakresem zadań związków zawodowych lub organizacji pracodawców, będących w kompetencji administracji rządowej i samorządowej z terenu województwa.

Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego może rozpatrywać sprawy o zasięgu wojewódzkim zleconym przez Radę Dialogu Społecznego. WRDS wykonuje także zadania wynikające z odrębnych ustaw.

Marszałek Województwa Dolnośląskiego przedstawia stronie pracowników i pracodawców WRDS do zaopiniowania projekty strategii rozwoju województwa i programów w zakresie objętym zadaniami związków zawodowych i organizacji pracodawców oraz sprawozdania z ich realizacji.

Rada ma również możliwość rozpatrywania spraw społecznych lub gospodarczych powodujących konflikty między pracodawcami i pracownikami (jeżeli uzna te sprawy za istotne dla zachowania pokoju społecznego).

WRDS przyjmuje:

1. Opinie – wymagają zgody strony pracowników i pracodawców,
2. Stanowiska – odrębne, jeśli strony nie uzgodnią wspólnej opinii,
3. Porozumienia – przedmiotem porozumień mogą być wzajemne zobowiązania stron w sprawach objętych zakresem ich działania,
4. Uchwały – w sprawach organizacyjnych – podejmowanych zwykłą większością głosów.

Redagują:

Marcin Raczkowski (redaktor naczelny),
Paweł Chabiński, Janusz Wolniak

Skład komputerowy:
Stawomir Kowalik

Adres:

53-661 Wrocław, pl. Solidarności 1/3/5
I piętro, pok. 121
tel.: 71 78 10 157; faks: 71 355 15 65

e-mail:

redakcja.wroc@solidarnosc.org.pl

Wydawca: Region Dolny Śląsk
NSZZ „Solidarność”

Druk: POLSKA PRESS Sp. z o.o.
Oddział Poligrafia – Drukarnia Sosnowiec

Nakład: 6500 egz.

Numer zamknięto:
17.01.2018 r.

Redakcja zastrzega sobie prawo
do redagowania i skracania tekstów.

strona internetowa Regionu Dolny Śląsk NSZZ „S”:
www.solidarnosc.wroc.pl

Jakich pracowników potrzebują dolnośląscy przedsiębiorcy?

Na zamówienie Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy przeprowadzono badania przedsiębiorców dotyczące zapotrzebowania na pracowników. Celem pogłębionych analiz było także rozpoznanie oczekiwań pracodawców odnośnie do kompetencji pracowników.

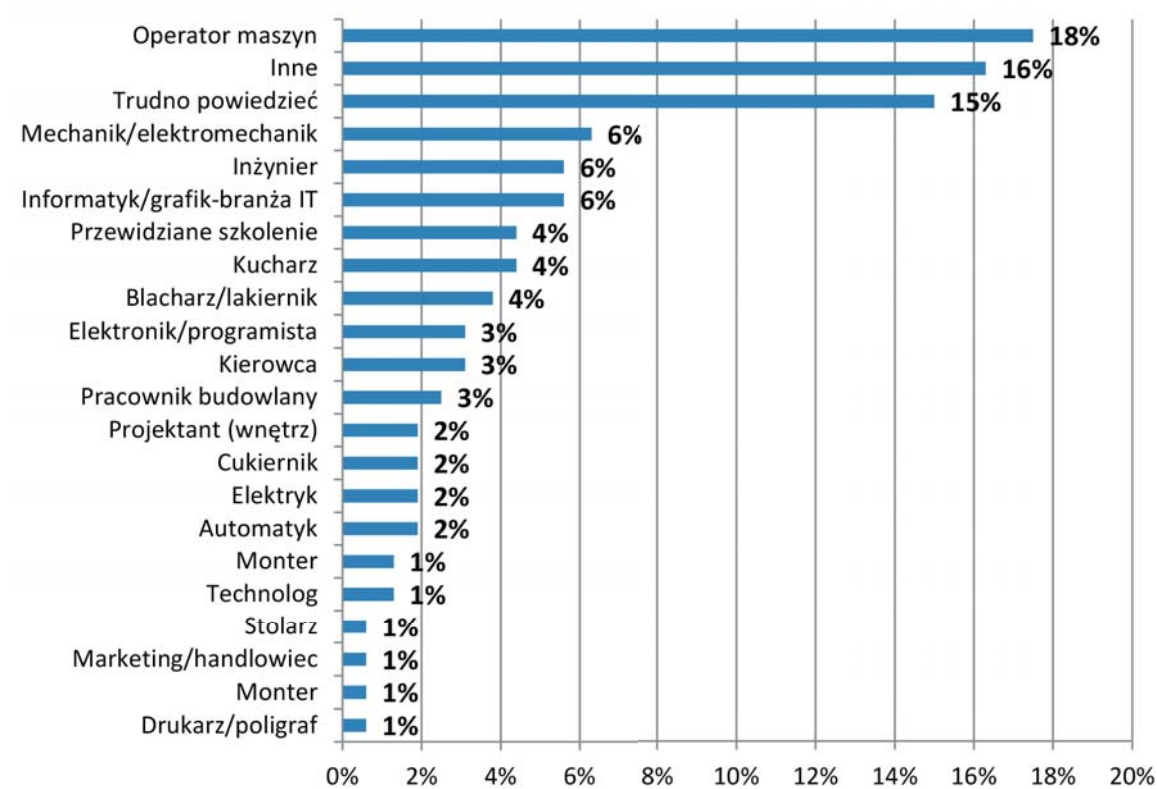
Przeprowadzając badanie firma wyselekcjonowała pięć gałęzi gospodarki: przemysł, budownictwo, handel i naprawę pojazdów samochodowych, transport i gospodarkę magazynową oraz zakwaterowanie i gastronomię. Oddzielenie przebadano wszystkie powiaty województwa dolnośląskiego oraz Wrocław.

Jak czytamy w Raporcie – do udziału w badaniu zostali zaproszeni przedsiębiorcy zatrudniający pracowników na podstawie umowy o pracę lub w formie umów cywilnoprawnych. Należy podkreślić, iż badanie

nie objęło podmiotów prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą. Analizy zostały objęte zjawiska, które wystąpiły u przedsiębiorców w 2016 roku i w okresie 8 miesięcy 2017 roku. Dobór próby miał charakter losowo-warstwowy.

W rankingu poszukiwanych zawodów na pierwszym miejscu znalazł się sprzedawca. Oprócz tego pracodawcy najczęściej nie mogli znaleźć przedstawicieli handlowych, magazynierów, kierowców samochodów ciężarowych i dostawczych, kucharzy, pomocy kuchennych, spawaczy czy murarzy.

Jakich specjalistów planują Państwo zatrudnić w związku z wprowadzeniem nowych technologii?

Dlaczego? Poziom bezrobocia w Polsce rzędu 4,6% w 2017 roku jest rekordowo niski, rok wcześniej było 5,9. To na pewno jedna z przyczyn braku rąk do pracy, ale czy jedyna? Biura pracy i same firmy bardzo intensywnie prowadzą rekrutację zarówno pracowników nisko wykwalifikowanych, jak i specjalistów. Nie zawsze jednak są efekty. Przedsiębiorcy podkreślają, że pracownikom brakuje dobrej organizacji pracy, zaangażowania, gotowości do nauki nowych zadań i sumienności. Dalej potrzebne są podstawowe szkolenia związane z autoprezentacją, z przygotowaniem dokumentów aplikacyjnych, z przygotowaniem się do rozmowy kwalifikacyjnej czy testów ogólnej wiedzy.

Ważną badaną kwestią było też znalezienie odpowiedzi na pytanie, jakie kon-

Naturalnie przedsiębiorcy deklarują, że są gotowi szkolić nowych pracowników na potrzeby danego stanowiska, ale w praktyce na razie nie wygląda to zadowalająco. Badani nie mają wystarczającej wiedzy o sposobach finansowania i rodzajach wsparcia szkoleń pracowników. W tym względzie potrzebna jest duża promocja.

W raporcie podkreśla się też rolę jaką ma pełnić szkolnictwo zawodowe, w reformie szkolnictwa nazywane branżowym. Mimo deklarowanych przez wiele lat obietnic, pracodawcy dalej widzą rozbieżność między umiejętnościami absolwentów a wymogami, zarówno pod kątem wiedzy, umiejętności praktycznych, jak też umiejętności miękkich. Tyle że to już jest temat do głębszej analizy, podobnie jak zatrudnianie obcokrajowców.

Jakich i ilu pracowników będą Państwo poszukiwali w perspektywie najbliższych trzech lat?

Lp.	Stanowisko/Zawód	Częstości
1	Kierowca samochodu ciężarowego (833203)	60
2	SprzedawcaS (522301)	51
3	DekarzS (712101)	43
4	KucharzS (512001)	40
5	Spawacz (721204)	37
6	Murarz (711202)	31
7	Kelners (513101)	29
8	Kierowca samochodu dostawczego (832202)	29
9	Mechanik pojazdów samochodowychS (723103)	25
10	Sprzedawca w branży spożywczej (522304)	24
11	Magazynier (432103)	24

sekwencje przyniesie wprowadzenie przez pracodawców nowych technologii w ciągu najbliższych trzech lat, co deklarowało około

30 procent respondentów. Deklarowali oni, że planują zatrudnić przede wszystkim operatorów maszyn, mechaników/elektromechaników, pracowników branży IT – informatyków i grafików, a także tokarzy, spawaczy, pilarzy, parkieciarzy, frezerów, tapicerów. Ponadto magazynierów, logistyków czy specjalistów ds. księgowości.

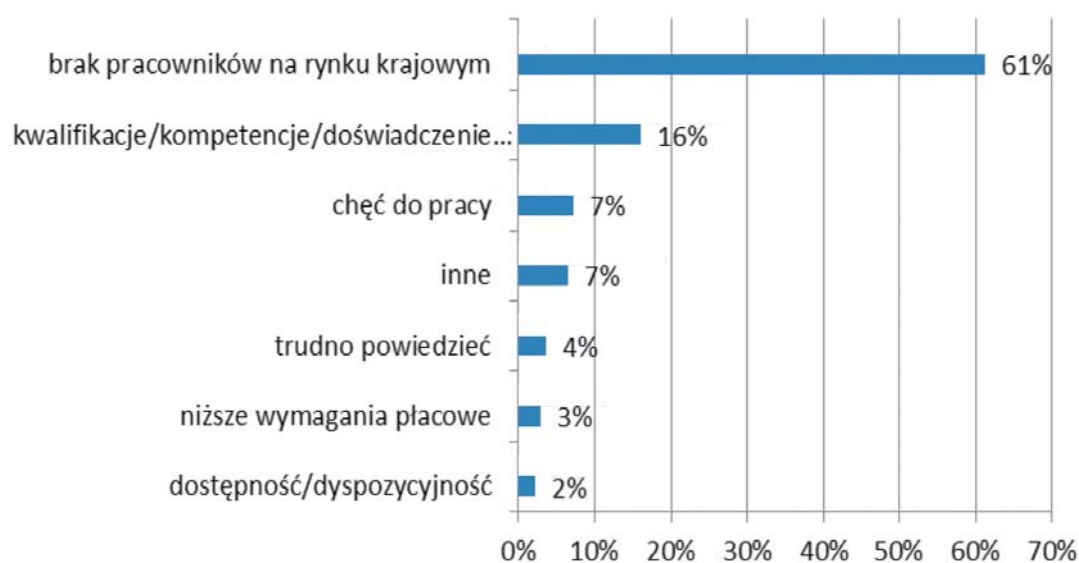
Konieczne zatem będzie upowszechnianie informacji o zawodach i specjalizacjach, które będą poszukiwane przez dolnośląskich przedsiębiorców w najbliższych latach. Odbiorcami tych działań powinny być urzędy pracy, rady programowe uczelni wyższych, organy prowadzące szkoły średnie, a także uczniowie szkół średnich i studenci.

Pracodawcy chwalą sobie ich zatrudnianie, ale z punktu widzenia polskiego pracownika te korzyści nie są tak oczywiste.

Pytano też przedsiębiorców o to czy umożliwiają bezrobotnym odbycie stażu. Niewielka część badanych firm to oferuje. Wskazują, że brak oferty staży wynika z braku zainteresowania stażami i przedsiębiorcy nie widzą potrzeby stosowania tego instrumentu. Przedsiębiorcy skupiają się na poszukiwaniu i zatrudnianiu pracowników na etat. Warto natomiast wskazać, że blisko 90% firm zatrudnia osoby, które odbyły staż. Jest to zatem ważna informacja, która powinna być upowszechniana wśród osób poszukujących pracy, aby ich zachęcić do podejmowania stażu, a także wśród osób uczących się, aby po zakończeniu nauki podejmowały staż – czytamy w Raporcie.

Dożyliśmy czasów, kiedy skala bezrobocia jest tak niska, że pracodawcy zmuszeni są zatrudniać obcokrajowców. Nacją, która zdominowała rynek pracy w Polsce są Ukraińcy. W samym Wrocławiu jest ich ponad 60 tys. Można ich spotkać prawie w każdej branży, ale najwięcej tam, gdzie jest deficyt naszych rodaków, czyli w handlu, gastronomii, w budownictwie czy w przemyśle.

Co zdecydowało o zatrudnieniu cudzoziemców w Państwa firmie?

– Na Dolnym Śląsku jest wydanych około 80 tys. zezwoleń na pracę na obcokrajowców, przede wszystkim dla Ukraińców. Trzeba szacować, że jeszcze połowa z tego pracuje nielegalnie. Z jednej strony to pozytywna sprawa, bo jest dalej wiele ogłoszeń o poszukiwaniu pracy, ale docierają do nas sygnały o negatywnych zjawiskach, polegające na tym, że firmy pośredniczące w zatrudnianiu obcokrajowców pobierają bardzo duże haracze. To wręcz działania mafijne, które wzbudzają nasze zaniepokojenie. Pracownicy tu zatrudniani muszą mieć te same warunki, jak Polacy, bo inaczej rynek pracy będzie psuty, poprzez zaniżanie płac i inne negatywne zjawiska – mówi Kazimierz Kimso, przewodniczący Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego, szef dolnośląskiej „Solidarności”.

Jeszcze niedawno Ukraińcy masowo pracowali jako robotnicy sezonowi w trudnych pracach polowych, teraz przyjeżdżają tu całymi rodzinami. Ich dzieci u nas się uczą i studiują. Fakt, że co 10 mieszkańców Wrocławia pochodzi z wschodniej granicy jest już powszechnie odczuwalny.

Pracodawcy zaczynają się obawiać, czy Ukraińcy u nas zostaną, bo przecież w tym

roku uzyskają prawo do wjazdu na teren Niemiec, i jeśli uzyskają prawo do pracy, to trudno oczekiwać, by nie skorzystali z ofert pracy płatnych o wiele wyżej. Dla starszych barierą może być język, wszak w Polsce nie mają większego problemu w kontaktach międzyludzkich. Oni kulturowo są nam bliscy. Zdradza ich tylko akcent.

Premier Mateusz Morawiecki w ostatnim wywiadzie dla TVP, odnosząc się do problemu uchodźców, powiedział m.in., że spośród około 2 mln Ukraińców przebywających w naszym kraju prawie 50 tys. to ludzie dotknięci syndromem wojny. To też tłumaczy, że stosunek do przybyszów z Buga jest generalnie życzliwy.

Oczywiście nie można tego obrazu mitologizować, bo drażliwa jest np. kwestia płac. Ze względu na bardzo niestabilną, a generalnie złą sytuację gospodarczą, zarobki, jakie otrzymywali jeszcze do niedawna

Ukraińcy, były dla Polaków nie do przyjęcia. Natomiast pracodawcy wskazują na fakt niestabilności i nieprzewidywalności ukraińskiego pracownika. Potrafią oni zniknąć z dnia na dzień, kiedy na przykład znajdą zatrudnienie na Zachodzie. Cenią ich zaś za fachowość, sumiennosc i dobrą komunikację.

Pracownicy ukraińscy przyjeżdżający do Polski mieli bardzo skromne wymagania mieszkaniowe, byli oszczędni i w małym stopniu znający swoje prawa. Ale to się zmienia. Dzisiaj wielu z nich chce mieć takie same albo i wyższe stawki. To też ważny czynnik stabilizujący rynek pracy.

Kolejnym czynnikiem sprawiającym, że przybysze ze Wschodu do nas masowo przyjeżdżają, jest powstawanie firm z kapitałem ukraińskim. Informacja o możliwości pracy

w takich firmach pojawia się już w ich kraju. Potrzebują tylko załatwić formalności, co nie jest znowu takie proste, i mogą legalnie do nas przyjeżdżać pracować. Oczywiście istnieje też szara strefa usług. Ile pań z Ukrainy pracuje w agencjach towarzyskich, ile sprząta na czarno czy też bawi dzieci, nie sposób oszacować.

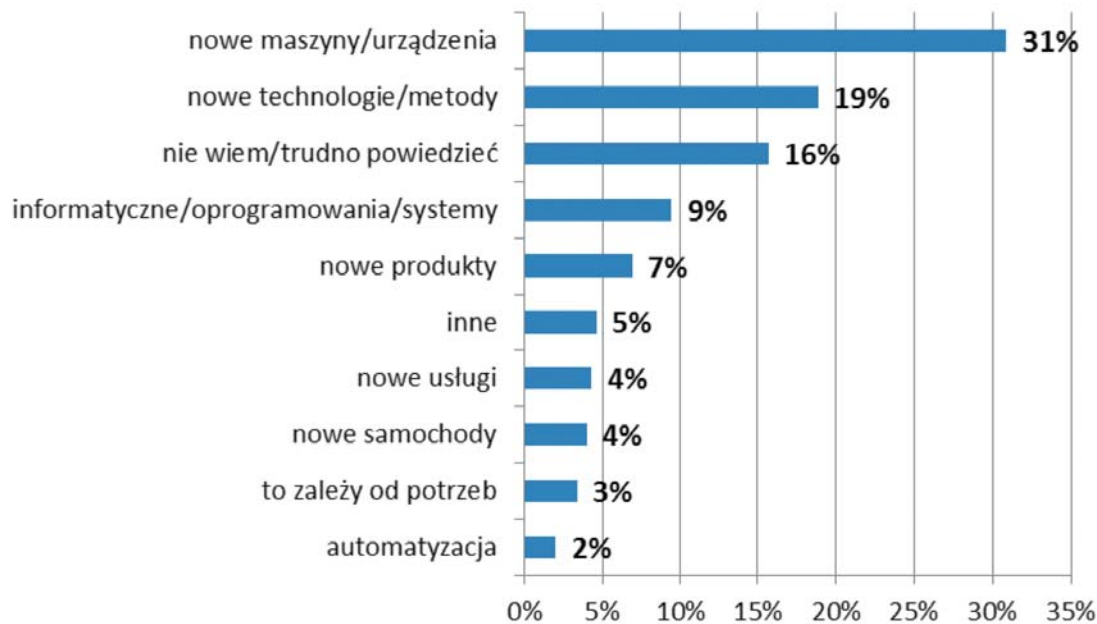
Pracodawcy mówią też o tym, że rekrutacja obcokrajowców przebiega o wiele szybciej. Jeśli mają wszystkie dokumenty i pozwolenia, na pracę decydują się od razu. Najpierw przechodzą okres próbny i jeśli dobrze czują na stanowisku pracy, zostają. Pewni są zwłaszcza wtedy, kiedy spotykają w zakładzie swoich rodaków, a teraz już o to nie trudno.

Trzeba przyznać, że raport ma solidne podstawy i obiektywnie definiuje dzisiejszy rynek pracy. Tylko czy wszyscy wyciągną z niego odpowiednie wnioski?

OPR. JANUSZ WOLNIAK

NA PODSTAWIE RAPORTU GUS DLA DOLNOŚLĄSKIEGO
WOJEWÓDZKIEGO URZĘDU PRACY

Jakie nowe technologie planują Państwo wprowadzić w ciągu najbliższych trzech lat?

Pracownicy ochrony środowiska

FOT. JANUSZ WOLNIAK

Protestują przeciw niskim płacom

Związkowcy zrzeszeni w Krajowym Porozumieniu Pracowników Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Środowiska spotkali się w siedzibie Regionu w poniedziałek 15 stycznia.

Spotkanie prowadziła Adrianna Krzyżosiak-Milian, przewodnicząca KZ NSZZ „Solidarność” przy WIOŚ we Wrocławiu

Decyzję o zawarciu Porozumienia podjęto 23 października 2017 r. Przedstawiciele wszystkich wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska w kraju chcą poprawy dramatycznie niskich płac w inspektoratach. Dążyć będą do tego m.in. poprzez petycję do rządu, spotkania z posłami, wystąpienie do sejmowej Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, zainteresowanie mediów sytuacją. Rozważany jest też spór zbiorowy. Narada we Wrocławiu zgromadziła przedstawicieli pracowników WIOŚ ze Szczecina, Zielonej Góry, Opola, Katowic i Wrocławia. Obecny na poniedziałkowym spotkaniu przewodniczący Zarządu Regionu Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność” Kazimierz Kimso zadeklarował poparcie dla składanych postulatów.

MR

Relikwie bł. ks. Jerzego są w katedrze wrocławskiej

W uroczystościach wzięła udział rodzina bł. ks. Jerzego Popiełuszki

Tyłu sztandarów 13 grudnia szacowna katedra wrocławska dawno nie widziała. Za poczetem Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” szło kilkadziesiąt delegacji wrocławskich zakładów pracy, a co jeszcze bardzo ważne, również na mszy św. w intencji Ojczyzny i ofiar stanu wojennego licznie pojawiła się młodzież.

Relikwiarz stanął w Kaplicy Solidarności.

W tym czasie i na wrocławskim osiedlu Zakrzów. Błogosławiony ks. Jerzy Popiełuszko jest patronem całej Solidarności od 2014 r., o co Związek bardzo usilnie zabiegał. W 1984 ks.

Jerzy został odznaczony Gwiazdą Wyrwalności. 13 października 2009 został pośmiertnie odznaczony przez prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego Orderem Orła Białego.

Okazja była niezwykła, bo podczas mszy św. wprowadzono do kościoła relikwie bł. ks. Jerzego Popiełuszki. Na tę okazję przybyli bracia i siostra niezłomnego Kapłana, Patrona „Solidarności”. NSZZ „Solidarność” reprezentował

W wygłoszonej homilii abp Józef Kupny ukazał realia stanu wojennego:

– To było przejście przez smutną dolinę smutku i cierpienia. Trudno opisać ból rodzin, zamordowanych związkowców, kapłanów. Nie ma słów dla cierpienia matek, dzieci, które musiały znosić rozłąkę z powodu internowania.

Metropolita wrocławski przypomniał też ówczesną biedę, kartki na żywność. W tej dolinie ciemności znalazł się prorok, który niósł światło Chrystusa. Ksiądz Jerzy zawsze modlił się nie tylko w intencji pozabawionych wolności i pokrzywdzonych, ale także za ich oprawców. Wtedy był to czas wielkiej udręki i budzenia się nienawiści.

– Trudne czasy potrzebują przywódców duchowych. Kimś takim był ks. Jerzy. Jego orężem było słowo. Ksiądz zawsze prosił, by zło dobrem zwyciężało. W marcu

1983 r., w jednym z kazań mówił:

„Ojczyźnie przebaczyć im, bo nie wiedzą, co czynią”. „Chrześcijanin nie może tylko potępiać zła, ale musi być rzecznikiem prawdy, miłości i sprawiedliwości. Śmierć męczenników jest posiewem chrześcijan” – mówił w homilii abp Józef Kupny.

Na zakończenie Eucharystii relikwiarz przeniesiono w procesji do Kaplicy Mariackiej, która będzie nazywała się także Kaplicą „Solidarności”. Dzieło zostało ufundowane przez dolnośląską „Solidarność”, a wykonała je prof. Małgorzata Dajewska z wrocławskiej ASP. Najcenniejszym darem jest krew i właśnie te relikwie krwi znalazły się teraz we wrocławskiej katedrze.

W naszym regionie Jego relikwie trafiły już do parafii w Walbrzychu, Jelczu-Laskow-

Metropolita wrocławski abp Józef Kupny

Bogdan Biś z Komisji Krajowej, Kazimierz Kimso – szef Regionu Dolny Śląsk i przedstawiciele branż i zakładów pracy. Byli reprezentanci władz wojewódzkich i samorządowych oraz organizacji społecznych.

Poczet sztandarowy Regionu Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność”

We mszy św. uczestniczyły liczne poczty sztandarowe wrocławskich szkół

Pamiętamy

Dzisiaj pamiętamy o tych, którzy w wyniku wprowadzenia stanu wojennego stracili życie, zostali zamknięci w więzieniach, bito ich i maltretowano.

O tym, że przez pamięć na poniesioną przez ludzi Solidarności ofiarę powinniśmy dzisiaj nie toczyć wyniszczających sporów, wzniecających nienawiść mówili przemawiający 13 grudnia pod pomnikiem Obrońców Solidarności Tomasz Wójcik i Kazimierz Kimso. W podobnym tonie jak wymienieni działacze dolnośląskiej Solidarności przemawiali też przedstawiciele władz samorządowych – Jerzy Michalak (wicemarszałek województwa dolnośląskiego), Jacek Ossowski (przewodniczący rady miejskiej Wrocławia), rektor Politechniki Wrocławskiej Cezary Madryas.

We wtorek 12 grudnia we wrocławskim Imparciu odbyła się podniosła uroczystość wręczenia medalu „Niezlomni”, tym którzy w czasie stanu wojennego stawili dzielnie opór komunistycznej władzy i pomogli wielu działaczom podziemnej „Solidarności”. Kapituła przyznawanego od kilku już lat odznaczenia, w tym roku uhonorowała ponad czterdzieści osób. Podziękował im za odwagę Kazimierz Kimso, przewodniczący dolnośląskiej „Solidarności”. Zebrani goście przeżyli niezapomniany wieczór dzięki zespołowi „Niepokorni” z wrocławskiego LO nr 17 im. Agnieszki Osieckiej. Młodzi wy-

Kazimierz Kimso z Bogdanem Bisiem przeniesli relikwiarz do ołtarza

Po 26 latach od męczeńskiej śmierci, 6 czerwca 2010 r. papież Benedykt XVI ogłosił ks. Jerzego błogosławionym. 20 września 2014 w diecezji Créteil we Francji nastąpiło otwarcie procesu kanonizacyjnego bł. ks. Jerzego.

Ksiądz Jerzy Popiełuszko urodził się 14 września 1947 roku we wsi Okopy koło Suchowoli na Podlasiu. 28 maja 1972 r. przyjął święcenia z rąk ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Ostatnim miejscem pracy ks. Jerzego była parafia pw. Św. Stanisława Kostki, gdzie prowadził duszpasterstwo średniego personelu medycznego, a od sierpnia 1980 r. zaangażował się w powstające Duszpasterstwo Ludzi Pracy. 31 sierpnia delegacja strajkujących hutników poprosiła ks. Kardynała Wyszyńskiego o przybycie księdza do huty. Wtedy zgłosił się ks. Popiełuszko. W ten sposób rozpoczęła się duchowa przyjaźń hutników z ks. Jerzym.

Od lutego 1982 r. ks. Jerzy celebrował msze św. za ojczyznę (było ich razem 26). Władza urzędza nagonkę. Od stycznia do czerwca 1984 roku był przesłuchiwany 13 razy. Szczególnie brutalne ataki były związane z oszczercą kampanią prowadzoną przez ówczesnego rzecznika prasowego rządu Jerzego Urbana. W drodze powrotnej ze spotkania Duszpasterstwa Ludzi Pracy w Bydgoszczy, niedaleko miejscowości Górsk, samochód ks. Jerzego Popiełuszki został zatrzymany przez umundurowanych milicjantów ruchu drogowego, w rzeczywistości funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa. Esbcecy zmusili ks. Jerzego, aby wysiadł z samochodu. Ogluszyli go silnym uderzeniem w głowę, zakneblowali usta i wrzucili do bagażnika. Kierowcy księdza Jerzego udało się uciec. Zmasakrowane ciało ks. Jerzego odnaleziono 30 października. Pogrzeb 3 listopada 1984 zgromadził tłumy i przekształcił się w wielką manifestację.

„Prawda jest niezmienna. Prawdy nie da się zniszczyć taką czy inną decyzją, taką czy inną ustawą” – powtarzał ks. Jerzy. Za tę prawdę oddał życie.

TEKST I ZDJĘCIA JANUSZ WOLNIAK

Kazimierz Kimso wręcza odznaczenia Niezlomni

W tym dniu obchody rocznicy wprowadzenia stanu wojennego rozpoczęła Msza św w kościele pw. Najświętszego Serca Jezusowego, gdzie homilię wygłosił ks. Mirosław Drzewiecki. Podczas uroczystości zebrani złożyli w budynkach uczelni kwiaty pod tablicami upamiętniającymi wybitnych działaczy „Solidarności” Politechniki Wrocławskiej: Tadeusza Huskowskiego i Tadeusza Kosteckiego – ofiarę brutalnej pacyfikacji strajku na uczelni w grudniu 1981 r.

konawcy uświetnili tę uroczystość, wykonując w brawurowy sposób rockowe przeboje lat osiemdziesiątych.

Na uroczystości obecni byli m.in. dwaj bracia i siostra bł. ks. Jerzego Popiełuszki, wicewojewoda dolnośląski Krzysztof Kamil Zieliński, dyrektor departamentu spraw społecznych we wrocławskim magistracie Jacek Sutryk i kurator dolnośląski Roman Kowalczyk.

Kwiaty pod tablicami upamiętniającymi pacyfikację wrocławskich zakładów m.in. Pafawag i Dolmel

Przedstawiciele władz dolnośląskiej „Solidarności” składają wieńce przed pomnikiem bohaterów

Pomnik twórców i obrońców „Solidarności”

w czasie stanu wojennego oraz pod tablicą Piotra Bednarza złożyli we wtorek 12 grudnia przedstawiciele dolnośląskiej „Solidarności”, wojewoda dolnośląski Paweł Hreniak, główny inspektor pracy Wiesław Łyszczek oraz wiceprezydent Wrocławia Maciej Bluj. O tym, że pamięć o tych wydarzeniach jest wciąż

obecna mówił m.in. Kazimierz Kimso. Przewodniczący Zarządu Regionu przypomniał zebrany, że wydarzenia sprzed 36 lat są czarną kartą historii Polski. Na uroczystości obecna była również rodzina bł. ks. Jerzego Popiełuszki.

MARCIN RACZKOWSKI

Przed tablicą Piotra Bednarza tradycyjnie zebrała się delegacja dolnośląskiej „Solidarności”

Odnaczeni uczestnicy uroczystości Niezlomni 2017 z przedstawicielami Kapituły

Niezlomni 2017

Lech Adamczyk, Danuta Antonik, Ewa Bartkowiak-Jakubiec, Ewa Biegańska-Sudnik, Jarosław Broda, Zbigniew Cichosz, Maria Dauksza, Irena Dąbrowska, Jolanta Dowtorrt (pośmiertnie), Andrzej Drabikowski, Stanisława Gądek, Zbigniew Gieruń-Banaszewski, Zofia Gorzkowska (pośmiertnie), Barbara Grell-Berezowska, Eugeniusz Grozik, Wanda Horbaczewska, Marek Jakubiec, Renata Jasińska-Nowak, Janusz Kaczmarek, Ferdynand Kaduszkiewicz, Eugeniusz Kasprzak, Grażyna Kasprzak, Wiktor Klint, Roman Kowalczyk, Helena Lazarowicz, Franciszek Macierzyński, Jerzy Malinowski, Anna Morawiecka-Broda, Stanisław Mróz, Wiesława Napierała, Andrzej Niedźwiecki, Maria Organińska, Andrzej Osipów, Aleksander Ostrowski, Stanisław Połoniewicz, Alicja Przewdziekowska, Tadeusz Pyszczyk, Maria Rabięga, Leon Reszkowski, Henryk Siwik, Krystyna Skibińska, Karol Skibiński, Urszula Stopa, Beata Świerczewska, Krystyna Zagórna, Wiesław Zagórny.

Orszak Trzech Króli

Tysiące wrocławian wzięło udział w pochodzie Trzech Króli, który przeszedł od wrocławskiej Katedry do Rynku. Tam do zebranych przemówił z życzeniami abp Józef Kupny oraz wiceprezydent Maciej Bluj.

Pogoda przypominała bardziej przedwiośnie niż początek stycznia. Z pewnością był to jeden z powodów tak dużej frekwencji na wrocławskim Rynku. Zresztą nie tylko w stolicy Dolnego Śląska tego dnia ludzie wylegli na ulice. Podobnie było w wielu miastach naszego regionu.

Na zakończenie uroczystości mieszkańcy Wrocławia mogli wspólnie z zespołem Arka Noego odśpiewać przepiękne polskie kolędy.

Nie stać nas na to, jesteśmy krajem na dorobku – taki zestaw serwowali społeczeństwu rządzący liberalowie, odmawiając przez lata przywrócenia dnia wolnego w Święto Objawienia Pańskiego. Jednak upór ludzi dobrej woli (w tym legendy „Solidarności” – Jerzego Kropiwnickiego) doprowadził do tego, że od 2011 roku w Polsce znowu pracownik ma szansę spędzenia tego dnia w rodzinnym gronie lub z przyjaciółmi. Tak oto po półwieczu Polacy mogli cieszyć się dniem wolnym i wbrew marudzeniu wznawców pracy i zakupów okazało się, że z powodu dodatkowego dnia pracy państwo nie zawaliło się. Dziś już nikt nie ośmieszy się z wysuwaniem postulatu ograniczenia dni wolnych od pracy. Władze samorządowe w wielu polskich miastach prześcigają się w roku wyborczym w okazaniu swej uwagi dla Święta Trzech Króli. Zapewne wielu z nas za rok bez względu na temperaturę ruszy w kolejnym orszaku „kolędować Małemu”.

MR i JW

ZDJĘCIA PIOTR JANICKI I JANUSZ WOLNIAK

Kolejna edycja konkursu „Od Solidarności do III Rzeczypospolitej”

To już po raz 18. jak dzieci i młodzież dolnośląskich placówek oświatowych będą mogli wziąć udział w konkursie historycznym „Od Solidarności do III Rzeczypospolitej”.

Organizatorami konkursu jest Zarząd Regionu Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność”, Oddział Instytutu Pamięci Narodowej we Wrocławiu oraz ZS-P nr 17, ZS-P nr 21 i SP nr 71 we Wrocławiu. Patronat honorowy sprawuje Rafał Dutkiewicz, Prezydent Wrocławia i Roman Kowalczyk, Dolnośląski Kurator Oświaty.

W tym konkursie są 3 etapy: szkolny, międzyszkolny i finałowy. W tym roku hasło przewodnie brzmi: Ruch studencki i środowisko akademickie wobec fenomenu „Solidarności”. Chętni mogą się zgłaszać do 31 stycznia br.

Nie jest to łatwy konkurs. Obserwujący zmagania uczniów ludzie związani z „Solidarnością” podkreślają wysoki poziom konkursowych pytań i doskonale przygotowanie uczestników. O zwycięstwie czasami decydują ostatnie tury pytań. W tym konkursie liczy się też umiejętność pracy w zespole, ponieważ biorący w nim udział pracują w trzysobowych zespołach.

W ostatnim etapie konkursu uczniowie będą przedstawiać 10 minutowe prezentacje multimedialne i rozmawiać z komisją. Bohaterami

tych prezentacji mają być działacze Niezależnego Zrzeszenia Studentów oraz środowisko akademickie na Dolnym Śląsku.

Organizatorzy konkursu nakreślając cele konkursu, wyróżnili wiele istotnych zagadnień, które uczniowie powinni poznać. Zatem dotyczą one: kultu jednostki w socrealizmie, roli Kościoła w walce z komunizmem, postawa władz partyjnych wobec robotniczych protestów, znaczenia wyboru polskiego papieża, postulatów strajkowych z Sierpnia '80, przyczyn i skutków stanu wojennego, znaczenia okrągłego stołu, wyborów w 1989 r., roli Wrocławia w latach 80. Tych, ruchach społecznych w państwach tzw. demokracji ludowej oraz kwestii rozszerzenia Unii Europejskiej i NATO.

Jak z tego rejestru widać, by przystąpić do tego konkursu, trzeba naprawdę dobrze znać najnowszą historię, i to nie tylko Polski.

W regulaminie konkursu podana jest zalecana literatura do wszystkich typów szkół. Można się z nią zapoznać na stronie wrocławskiego Instytutu Pamięi Narodowej.

JW

100. rocznica

Uchwała KK nr 31/17 ws. hasła na rok 2018

W związku z przypadającą w roku 2018 setną rocznicą odzyskania przez Polskę niepodległości, zważywszy na wkład Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” w przywróceniu naszej Ojczyźnie pełni swobód demokratycznych i przynależnego jej prawa do suwerennych decyzji wobec jej obywateli, Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność” postanawia świętować jubileuszowy rok pod hasłem „Solidarność dla Niepodległej”.

Gdańsk, 11 grudnia 2017 r.

Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność”

FOT. JANUSZ WOLNIAK

18.

EDYCJA KONKURSU

FINAŁ

28 marca 2018

OD SOLIDARNOŚCI DO
TRZECIEJ
RZECZPOSPOLITEJ

HASŁO TEGOROCZNEGO FINAŁU:

RUCH STUDENCKI I ŚRODOWISKO AKADEMICKIE WOBEC FENOMENU „SOLIDARNOŚCI”

SZCZEGÓŁY W REGULAMINIE

www.ipn.gov.pl

www.solidarnosc.wroc.pl

www.sp17.net.pl

ORGANIZATORZY:

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

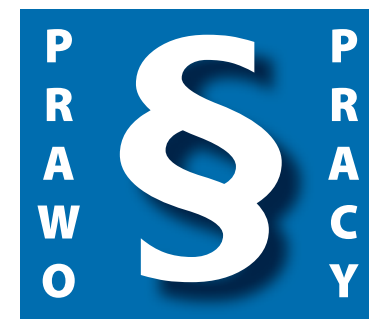
ZSP 21 we Wrocławiu

SZKOŁA PODSTAWOWA NR 71
IM. LEONA KRUCZKOWSKIEGO
WE WROCŁAWIU

PATRONAT HONOROWY:

PREZYDENT WROCŁAWIA
DOLNOŚLĄSKI KURATOR OŚWIATY

2018 rok w prawie pracy i ubezpieczeniach społecznych

W roku 2018 weszło w życie kilka istotnych zmian w prawie pracy i przepisach ubezpieczeniowych zmierzających do zwiększenia ochrony osób pracujących. Jak co roku wzrosło również pensja minimalna.

Wyższe wynagrodzenie minimalne

W 2018 roku pensja minimalna wzrosła do 2100 zł. Wzrost wynagrodzenia pociągnie za sobą zmiany w wysokości niektórych świadczeń pracowniczych, których wysokość jest pochodną minimalnej pensji. I tak wzrosła kwota minimalnego odszkodowania od pracodawcy, który dopuścił się wobec pracownika mobbingu, dodatku za pracę w porze nocnej, kwoty wolne od potrąceń komorniczych z wynagrodzenia za pracę.

Czas pracy w 2018 roku

W nowym roku pracownicy zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy przepracują 251 dni (o jeden dzień więcej niż w 2017 roku). Ponadto w 2018 r. jedno święto przypadło w sobotę – 6 stycznia (Święto Trzech Króli). Konsekwencją święta przypadającego w sobotę jest obowiązek udzielenia pracownikom

zatrudnionym w podstawowej organizacji czasu pracy jednego dodatkowego dnia wolnego w okresie rozliczeniowym.

Każde święto, które przypada w okresie rozliczeniowym, obniża wymiar czasu pracy o 8 godzin, o ile nie jest to niedziela. Za pierwszy dzień Wielkanocy (1 kwietnia), Zielone Świątki (4 czerwca) i Narodowe Święto Niepodległości (11 listopada) w 2018 roku pracownik nie otrzyma więc dodatkowego dnia wolnego, gdyż święta te wypadają w niedzielę.

Wolne niedziele

W tym roku pracownicy handlu zyskają więcej czasu wolnego – od marca 2018 roku zaczyna bowiem obowiązywać, stopniowo wprowadzany, zakaz handlu w niedzielę (listę wolnych niedziel publikujemy na str.12)

W bieżącym roku wszyscy pracownicy mogą liczyć aż na 114 dni wolnych od pracy. Dni wolne to dni świąteczne, ustawowo wolne od pracy oraz soboty i niedziele, które co do zasady są dniami wolnym od pracy dla większości pracowników. Ponadto należy pamiętać, że pracownik ma prawo do 20 lub 26 dni urlopu wypoczynkowego. Projekto-

wane są na 2018 rok zmiany przewidujące 26-dniowy wymiar urlopu dla wszystkich pracowników.

Przy odpowiednim połączeniu dni świątecznych, weekendów oraz dni urlopu wypoczynkowego pracownik może liczyć na znacznie dłuższy wypoczynek.

Odpis na ZFŚS pozostanie na niezmiennym poziomie

Podstawa naliczenia odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w 2018 r. pozostanie na niezmiennym poziomie – wynika z projektu tzw. ustawy o budżecie. Projekt ustawy o budżecie na 2018 r. zakłada „zamrożenie” funduszu świadczeń socjalnych na poziomie obowiązującym w roku 2017. W przypadku ZFŚS podstawą naliczenia odpisu ma więc pozostać kwota 3161,77 zł.

Młodzi pracownicy coraz młodsi

Z dniem 1 września 2018 r. młodocianym w rozumieniu kodeksu pracy będzie osoba, która ukończyła 15 lat, a nie przekroczyła 18 lat. Aktualnie można zatrudnić pracownika dopiero po ukończeniu przez niego 16. roku życia.

Od 1 stycznia 2018 r. urlop dla poratowania zdrowia udzielany jest na nowych zasadach

W 2018 roku o urlop dla poratowania zdrowia będzie można wystąpić tylko w związku z wystąpieniem bądź zagrożeniem wystąpienia choroby zawodowej lub w celu odbycia leczenia uzdrowiskowego lub rehabilitacji zawodowej.

Zmieniła się również procedura orzekania o potrzebie udzielenia takiego urlopu.

W pierwszej kolejności nauczyciel składa pisemny wniosek o udzielenie urlopu zdrowotnego do dyrektora, a następnie dyrektor będzie kierował nauczyciela na badania do lekarza medycyny pracy. Od orzeczenia lekarskiego o potrzebie udzielenia nauczycielowi urlopu dla poratowania zdrowia, zarówno nauczycielowi, jak i dyrektorowi przysługuje odwołanie do wojewódzkiego ośrodka medycyny pracy. Koszty badań ponosi pracodawca.

Jednocześnie nowe przepisy złagodziły nieco wymogi stażowe umożliwiające skorzystanie z urlopu zdrowotnego – nauczyciel będzie musiał nadal przepracować nieprzerwanie 7 lat w szkole, jednak w wymiarze co najmniej

połowy obowiązkowego wymiaru zajęć.

Przepisy przejściowe przewidują możliwość uzyskania urlopu dla poratowania zdrowia na dotychczasowych zasadach pod warunkiem uzyskania orzeczenia lekarskiego o potrzebie udzielenia takiego urlopu przed 1 stycznia 2018 r.

Dalsze zmiany w przyznawaniu najniższych emerytur

Z dniem 1 grudnia 2017 r. weszła w życie ustawa rozszerzająca gwarancję nabycia prawa do najniższej emerytury dla osób pobierających emeryturę przyznane z urzędu zamiast renty z tytułu niezdolności do pracy do wysokości równej kwocie 1000 zł (odpowiada wysokości najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy) albo 750 zł (odpowiada najniższej wysokości renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy). Wyrównanie emerytur dla rencistów z orzeczoną całkowitą niezdolnością do pracy nastąpi przy najbliższej waloryzacji, czyli 1 marca 2018 r.

MARIA SZWAJKIEWICZ

REGION GDAŃSKI NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”

Bezpieczeństwo i higiena pracy

Zaktualizuj karty charakterystyki

Od 1 czerwca 2017 r. wszyscy użytkownicy niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin są zobowiązani do posiadania kart charakterystyki według nowego wzoru, zawierającego wszystkie niezbędne informacje. Należy zweryfikować aktualność posiadanych kart i w razie potrzeby zwrócić się do dostawców o przekazanie nowych, sporządzonych zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Zasadniczym celem sporządzenia karty charakterystyki jest informowanie użytkowników o potencjalnych zagrożeniach i zarządzaniu ryzykiem wynikających z kontaktu z substancjami lub mieszaninami niebezpiecznymi, metodach minimalizowania ryzyka, jak również sposobach postępowania w przypadku zaistnienia sytuacji niebezpiecznej. Karty charakterystyki przeznaczone są przede wszystkim dla użytkowników prowadzących

działalność zawodową w celu umożliwienia im podjęcia w miejscu pracy środków niezbędnych do zapewnienia bezpieczeństwa oraz ochrony zdrowia człowieka i środowiska.

Należy pamiętać, że niedozwolone jest stosowanie w działalności zawodowej substancji i mieszanin niebezpiecznych bez wymaganej dla nich karty charakterystyki.

Karty charakterystyki stanowią integralną część systemu stworzonego na mocy rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z 18.12.2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniającego dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylającego rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) Nr 488/94, jak rów-

niez dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywę Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Dz.Urz. UE L 396, s. 1 ze zm.) – dalej rozporządzenie REACH.

Aktualna karta charakterystyki powinna składać się z 16 sekcji dotyczących:

- 1) identyfikacji substancji/mieszaniny i identyfikacji przedsiębiorstwa,
- 2) identyfikacji zagrożeń,
- 3) składu/informacji o składnikach,
- 4) środków pierwszej pomocy,
- 5) postępowania w przypadku pożaru,
- 6) postępowania w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska,
- 7) postępowania z substancjami i mieszaninami oraz ich magazynowania,
- 8) kontroli narażenia/środków ochrony indywidualnej,
- 9) właściwości fizycznych i chemicznych,

- 10) stabilności i reaktywności,
- 11) informacji toksykologicznych,
- 12) informacji ekologicznych,

- 13) postępowania z odpadami,
- 14) informacji dotyczących transportu,
- 15) informacji dotyczących przepisów prawnych,
- 16) innych informacji.

OPR.

PAWEŁ CHABIŃSKI

Nauczycieli czeka w tym roku wiele zmian

Od 1 stycznia 2018 roku w prawie oświatowym nastąpi wiele zmian. Należą do nich m.in. kwestie usunięcie stanowiska asystenta nauczyciela, zmiany w urlopie wypoczynkowym i urlopie dla poratowania zdrowia, uregulowanie czasu pracy nauczycieli, awansu zawodowego czy ocena pracy nauczyciela.

przysługiwał dodatek za wyróżniającą pracę – docelowo – w wysokości 16 proc. kwoty bazowej, określanej dla nauczycieli corocznie w ustawie budżetowej. Po raz pierwszy nauczyciele dyplomowani będą mogli otrzymać ten dodatek od 1 września 2020 r., a w docelowej wysokości pierwszy raz będzie można go otrzymać od 1 września 2022 r. (do tego czasu wysokość dodatku będzie corocznie rosła). Nowy dodatek – za wyróżniającą pracę – będzie stanowił uzupełnienie obecnego systemu awansu zawodowego w powiązaniu z systemem wynagradzania.

Zaproponowane rozwiązania są odpowiedzią na liczne postulaty środowisk oświatowych i wyniki kontroli przeprowadzonej przez NIK. Chodzi o to, że po uzyskaniu awansu na nauczyciela dyplomowanego, nauczyciel nie ma możliwości dalszego rozwoju zawodowego powiązanego z awansem finansowym.

Nowe rozwiązanie będzie motywować nauczycieli dyplomowanych do podnoszenia kompetencji zawodowych, co przełoży się na lepszą jakość pracy szkoły.

Zaproponowano wydłużenie okresów pracy w szkole niezbędnych do rozpoczęcia stażu na ko-

lejny stopień awansu zawodowego. Z 2 do 3 lat wydłuży się okres pracy niezbędny do rozpoczęcia stażu na stopień nauczyciela mianowanego oraz z 1 roku do 4 lat wydłuży się okres pracy konieczny do rozpoczęcia stażu na stopień nauczyciela dyplomowanego. Zmiana ta spowoduje, że podstawowa ścieżka awansu zawodowego wydłuży się z 10 do 15 lat, ale będzie też możliwość jej skrócenia. Skrócenie ścieżki awansu zawodowego będzie zależało od uzyskania oceny pracy na określonym poziomie.

Nauczyciel kontraktowy i nauczyciel mianowany, legitymujący się wyróżniającą oceną pracy, będzie mógł rozpocząć staż na kolejny stopień awansu zawodowego po przepracowaniu w szkole co najmniej 2 lat od dnia nadania poprzedniego stopnia awansu zawodowego. Możliwość skracania ścieżki awansu zawodowego w zależności od jakości pracy nauczyciela pozwoli na elastyczne, zindywidualizowane podejście do jego rozwoju zawodowego oraz będzie stanowić dodatkowy element motywacyjny umożliwiający promowanie najlepszych w tym zawodzie.

Podstawowa ścieżka awansu zawodowego uwzględni również wydłużony staż na stopień nauczyciela kontraktowego – z 9 miesięcy do 1 roku i 9 miesięcy. Dłuższy czas trwania tego stażu pozwoli nauczycielowi na zaadaptowanie się w zawodzie i rozpoznanie predyspozycji do jego wykonywania.

Założono również rezygnację z rozmowy z nauczycielem ubiegającym się o awans na stopień nauczyciela kontraktowego, przeprowadzanej przez komisję kwalifikacyjną złożoną z przedstawicieli danej szkoły. Rozmowa ta zostanie zastąpiona egzaminem przeprowadzonym przez komisję egzaminacyjną, w skład której wejdą osoby spoza szkoły, tj. przedstawiciel organu sprawującego nadzór pedagogiczny, przedstawiciel organu prowadzącego szkołę oraz ekspert z listy ekspertów ustalonej przez ministra edukacji narodowej.

Nauczyciele zatrudnieni w publicznych szkołach i szkolnych punktach konsultacyjnych przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych i przedstawicielstwach wojskowych RP będą mogli odbywać staż na kolejne stopnie awansu zawodowego bez względu na wymiar ich zatrudnienia.

Określono tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć dla nauczyciela pedagoga, logopedy, psychologa i doradcy zawodowego, a także terapeuty pedagogicznego, z wyjątkiem nauczycieli zatrudnionych w poradni psychologiczno-pedagogicznej – w wymiarze 22 godzin.

Ujednolicono również pensum – w wymiarze 20 godzin tygodniowo – dla nauczycieli posiadających kwalifikacje z zakresu pedagogiki specjalnej, zatrudnianych dodatkowo w celu współorganizowania kształcenia integracyjnego oraz współorganizowania kształcenia uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

Wprowadzono zasadę, że dyrektor i wicedyrektor szkoły oraz inni nauczyciele pełniący funkcje kierownicze w szkole nie mogą mieć przydzielonych godzin ponadwymiarowych, z wyłączeniem sytuacji, gdy jest to niezbędne do realizacji ramowego planu nauczania w jednym oddziale. Oznacza to, że dyrektor szkoły będzie miał więcej czasu na konsultacje oraz rozmowy z rodzicami i uczniami.

Określono wymiar i termin udzielenia urlopu wypoczynkowego nauczycielom zajmującym stanowiska kierownicze w szkole, tak aby umożliwić lepszą organizację pracy szkoły i wykonywanie jej zadań statutowych, z uwzględnieniem charakteru zadań na tych stanowiskach, związanych z zarządzaniem szkołą, które często muszą być wykonywane w dni wolne od zajęć.

Urlop dla poratowania zdrowia będzie udzielany nauczycielowi w celu leczenia choroby zagrażającej wystąpieniem choroby zawodowej lub choroby, w której powstaniu czynniki środowiska pracy lub sposób wykonywania pracy mogą odgrywać istotną rolę. O potrzebie udzielenia nauczycielowi urlopu dla poratowania zdrowia będzie orzekał – na podstawie wydanego przez dyrektora szkoły skierowania na badania lekarskie – lekarz medycyny pracy, a nie jak dotychczas lekarz pierwszego kontaktu.

25 stycznia Sekcja Oświaty i Wychowania będzie pikietować pod Urzędem Wojewódzkim we Wrocławiu, upominając się o godne płace dla pracowników oświaty. Zarząd Regionu Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność” na swoim ostatnim posiedzeniu poparł działania MSO-iW NSZZ „Solidarność” Dolny Śląsk. Ponadto przewodnicząca sekcji Danuta Utrata wystosowała pismo ws. płac w oświacie do Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego.

OPR. JW

Z karty nauczyciela znika art. 19, który pozwalał przenieść nauczyciela do innej placówki bez jego zgody. To dobra zmiana, bo nikt nie będzie uszczęśliwiał nauczyciela na siłę. Zmieniono też aspekty związane z art. 20, który pozwalał zwalniać, jeśli nauczyciel nie godził się na ograniczenie wymiaru zatrudnienia. Te zmiany Sławomir Poświstak, prawnik Zarządu Regionu ocenił jako bardzo korzystne dla nauczycieli.

Do zapisów prawa oświatowego zaproponowano rozwiązania dotyczące powiązania ścieżki awansu zawodowego z oceną pracy nauczycieli oraz uzależnienie jej długości od jakości pracy nauczyciela. Zmiana ta umożliwi premiowanie nauczycieli wyróżniających się jakością pracy. Wprowadzono obowiązkowe terminy dokonywania oceny pracy nauczyciela w powiązaniu ze ścieżką awansu zawodowego. Ocena pracy nauczyciela będzie dokonywana obowiązkowo po zakończeniu stażu

na każdy kolejny stopień awansu zawodowego oraz co 3 lata pracy w szkole od dnia uzyskania stopnia nauczyciela kontraktowego, mianowanego i dyplomowanego, jeżeli nauczyciel (w zależności od posiadanego stopnia) nie rozpocznie stażu na kolejny stopień lub zakończy ścieżkę awansu.

Nauczycielowi dyplomowanemu legitymującemu się co najmniej 3-letnim okresem pracy w szkole (od dnia nadania stopnia nauczyciela dyplomowanego) oraz wyróżniającą oceną pracy – będzie

Członkowie Rady Sekcji podczas obrad 10 stycznia br.

ROZMAITOŚCI

POLITYCZNE

Prezydent skierował ustawę do TK

Jestem zadowolony z tej decyzji – powiedział w programie „Minęła 8” na TVP Info Piotr Duda, szef NSZZ „Solidarność”, oceniając decyzję prezydenta Andrzeja Dudy o skierowaniu wniosku do TK w związku ze złamaniem zasad prawidłowej legislacji przy nowelizacji ustawy znoszącej górny limit wynagrodzenia, od którego potrąca się składki emerytalne. Jego zdaniem prezydent pokazał, że jest strażnikiem dialogu społecznego.

Zdaniem Piotra Dudy sytuacja ta pokazuje, że prawo w naszym kraju działa. Że są osoby, takie jak prezydent, które tego pilnują.

Odnosząc się do samej nowelizacji przewodniczący zaznaczył, że „Solidarność” nie chce dopuścić do powstania emerytalnych kominów. Dodał, że ludzie zarabiający miliony i tak uciekną w kontrakty lub działalność gospodarczą. Drogą do naprawy tej sytuacji jest skorzystanie z rozwiązań, które kilka lat temu zaproponowała „Solidarność”.

Pracodawca Przyjazny Pracownikom

6 lutego w pałacu prezydenckim odbędzie się uroczysta gala wręczenia certyfikatów „Pracodawca Przyjazny Pracownikom”. 21 firm otrzyma wyróżnienia z rąk prezydenta Andrzeja Dudy i przewodniczącego Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” Piotra Dudy.

W grudniu 2017 r. komisja certyfikacyjna dokonała oceny wniosków nadesłanych na konkurs „Pracodawca Przyjazny Pracownikom”, m.in. biorąc pod uwagę przestrzeganie prawa pracy, zawieranie układów zbiorowych pracy, zatrudnianie pracowników na czas nieokreślony, uzwiązkanie, funkcjonowanie rady pracowników oraz przeciwdziałanie mobbingowi.

W X edycji komisja wyłoniła 27 laureatów z 36 zgłoszonych firm. Wszystkie wybrane firmy otrzymają certyfikat w konkursie organizowanym przez NSZZ „Solidarność” pod patronatem Andrzeja Dudy, Prezydenta RP. Niestety wśród nominowanych nie ma żadnej firmy z naszego województwa.

Częściowo wolne niedziele

Od 1 marca zacznie obowiązywać częściowy zakaz handlu w niedziele. Z kolei za dwa lata wejdzie w życie całkowity zakaz, o który walczyła „Solidarność”.

Niepełny zakaz handlu w niedziele zacznie obowiązywać od 1 marca 2018 r. W tym roku dwie niedziele w miesiącu będą wolnymi od handlu. Jednak od przyszłego roku zakupy będzie można zrobić już tylko w jedną niedzielę w miesiącu. Z kolei w 2020 r. wejdzie całkowity zakaz handlu.

W 2018 r. z handlu zostanie wyłączonych 27 niedziel. Dodatkowo w niektóre z nich wypadają święta, a więc dni ustawowo wolne od handlu. Będą to Wielkanoc (1 kwietnia), Zesłanie Ducha Świętego (20 maja) oraz w Święto Niepodległości (11 listopada).

Lista niedziel wolnych od handlu w 2018 roku:

11 marca	10 czerwca	16 września
18 marca	17 czerwca	23 września
1 kwietnia	8 lipca	14 października
8 kwietnia	15 lipca	21 października
15 kwietnia	22 lipca	11 listopada
22 kwietnia	12 sierpnia	18 listopada
13 maja	19 sierpnia	9 grudnia
20 maja	9 września	

Zmiany w podatkach

Od 1 stycznia 2018 r. kwota wolna od podatku wzrosła do 8 tys. zł z obecnych 6,6 tys. zł. Korzyść z podwyższenia kwoty wolnej odczuwają szczególnie osoby, które uzyskują niewielkie dochody np. z umów-zleceń czy emerytur i rent.

Nie zmieni się natomiast kwota zmniejszająca podatek od podatku dla dochodów w przedziale 13 000 zł - 85 528 zł i nadal będzie wynosić 556,02 zł (co odpowiada dochodowi 3089 zł). Kwota zmniejszająca podatek będzie stopniowo pomniejszana aż do 0 zł, gdy podatnik osiągnie dochód w wysokości 127 000 złotych.

Przewodzący działalność w zakresie architektury, literatury pięknej, sztuk plastycznych, muzyki, fotografii, twórczości

audiowizualnej, programów komputerowych, dziennikarstwa, sztuki aktorskiej i estradowej czy publicystyki także zyskają na noweli ustaw o PIT, CIT i ryczałcie. Od 1 stycznia 2018 limit 50-proc. kosztów uzyskania przychodów zostanie podwyższony z obecnych 42 764 zł do 85 528 zł.

KULTURALNE

Rozpoczęły się zimowe ferie

W województwie dolnośląskim ferie zimowe będą trwać w tym roku od 15 do 28 stycznia. Wiele instytucji przygotowało wiele atrakcji dla dzieci i młodzieży. Wśród nich warta rozważenia jest oferta Hydropolis. Zajęcia dedykowane rodzinom trwać będą ok. 60 minut, a ich celem jest pobudzenie kreatywności uczestników. Do przeprowadzania zajęć wykorzystany zostanie sprzęt laboratoryjny. Nowa oferta kierowana jest do całych rodzin i stanowi propozycję na czas ferii zimowych. Warsztaty w Hydropolis będą okazją do wspólnego spędzenia czasu z najbliższymi oraz do nauki poprzez zabawę. Można będzie pobawić się suchym lodem, tworzyć hydropolisowe lampy lawowe czy dźwigać kostki lodu za pomocą nitki. Na zwiedzających wystawę czeka także nowy multimedialny eksponat.

Centrum Innowacji w Przejściu Świdnickim

Przejście Świdnickie w końcu zostało otwarte. Na zwiedzających czekają półki pełne książek oraz gier planszowych, nowe technologie, warsztaty czy szkolenia.

Centrum Innowacji Przejście, położone w przebudowanym Przejściu Świdnickim, to nowa filia Miejskiej Biblioteki Publicznej. W założeniu ma stanowić pierwszą przestrzeń kultury i edukacji zlokalizowaną w samym centrum Wrocławia. Design wnętrza opiera się na sześciokątach, które tworzą półki, siedziska, ścianki, a nawet stoły. To pierwszy tego typu obiekt w Polsce.

Oferta Centrum obejmuje m.in. edukację czytelnicy i medialną, projektowanie gier (game development, gamifikacja) i rozwój branż kreatywnych. Centrum składa się z pięciu stref tematycznych: informacyjnej, gier i zabaw, konferencyjnej, warsztatowej oraz relaksu.

Przystanek Historia

IPN uruchomił kolejny, zagraniczny Przystanek Historia IPN. Uroczystość powołania Przystanku odbyła się 18 stycznia 2018 w siedzibie konsulatu RP w Chicago. Zaprezentowano animację „Niezwycciezeni” i przedstawiono oferty działań Biura Edukacji Narodowej IPN. Równolegle edukatorzy IPN przeprowadzą zajęcia w szkołach polskich na temat polskich symboli narodowych oraz wybranych zagadnień związanych z animacją „Niezwycciezeni” – rotmistrza Witolda Pileckiego, Polaków ratujących Żydów w czasie II wojny światowej i polskich lotników w Bitwie o Anglię.

Konkurs „Sprzączki i guziki z orzełkiem ze rdzy...”

Na prace konkursowe organizatorzy czekają do 31 kwietnia 2018. Konkurs adresowany jest do uczniów siódmych klas szkoły podstawowej, klas gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Nagrodą w konkursie jest zagraniczny wyjazd edukacyjny. Zadaniem uczestników jest stworzenie strony z albumu poświęconej konkretnej ofierze zbrodni katyńskiej. Zadanie to wymaga od uczestników opracowania koncepcji plastycznej pracy, ale również dużego zaangażowania w poszukiwanie informacji o wybranym przez siebie bohaterze. Osoby biorące udział w dotychczasowych edycjach, zbierając informacje, sięgały zarówno do książek jak i spotykały się z rodzinami ofiar. Dzięki temu udawało im się zdobyć nieznaną do tej pory pamiętki, zdjęcia i informacje od ich najbliższych.

Projekt pracy może zawierać m.in. biogram, opis, wiersz, tekst piosenki, zdjęcia, rysunki. Technika wykonania pracy jest dowolna. Każda praca musi zawierać poprawnie wypełnioną metrykę pracy konkursowej. Nowością w tegorocznej edycji jest przesyłanie prac wyłącznie w wersji elektronicznej za pomocą formularza, który będzie dostępny na stronie <http://pamiec.pl/sprzaczkizw> w lutym 2018 r. Partnerem w konkursie jest Muzeum Katyńskie, zaś współfundatorem nagrody – Fundacja PKO Banku Polskiego. Koordynator konkursu: Izabela Sienkiewicz (izabela.sienkiewicz@ipn.gov.pl).

opr. jw

Felieton

Cześć się można wszystkiego

W ostatnim ćwierćwieczu entuzjastą rządów byłem najwyżej kilka miesięcy. Dłużej się nie dało. Wszyscy zaczęli tak samo. Od obietnic. Wałęsa dawał każdemu 100 milionów. Następcy tak rozrzutni nie byli, ale przecież nie było partii, która nie wiedziała, jak poradzić sobie z paraliżem służby zdrowia, z bezrobociem, płacami, budżetówką, rolnictwem i innym wzrostem. Tylko że wszyscy wiedzieli przed. Po już tacy mądrzy nie byli. I co z tego? Wybrali innych, historia powtarzała się od nowa. Wydawało się, że inaczej już być nie może. Widocznie tak trzeba. Naobiecować, a swoje robić. Niektórzy z tego powodu przestali chodzić na wybory. Jednak to też nie jest wyjście, bo wtedy już kompletnie pozbawiamy się wpływu na cokolwiek.

Podczas ostatnich wyborów prezydenckich i parlamentarnych też dużo obiecywano. Pamiętam, że jeszcze przed zatwierdzeniem nowego rządu opozycja już wyśmiewała obietnice PiS-u, a gdy minęło zaledwie parę tygodni, żądała ich spełnienia. Ile to różni publicyści wierszówkę napłodzili, by ośmieszyć nową władzę i wykazać, jak prowadzi nas do ruiny. Gdy pomyślę o tych czarnych scenariuszach, choćby byłego ministra finansów (nawet jego nazwiska nie będę wymawiał), niech w niesławie i swojej głupocie gdzieś się zasyje i milczy, to śmiech pusty mnie ogarnia.

Bezrobocie takie, że gdyby nie Ukraińcy, to nie miałby kto pracować. Na Program 500+ starczyło i nie braknie. Program Mieszkaniowy lada chwila ruszy. Wiek emerytalny przywrócony. Umowy śmieciowe ograniczone. Najniższa płaca idzie w górę. Genderowi seksedukatorzy pogonieni. Kraj bezpieczny od napływu terrorystów pod płaszczykiem uchodźców. I teraz nowy rząd po dwóch latach, i jeszcze nowe nadzieje.

A opozycja? Póki co w rozsypce i w całkowitym rozkładzie. To nie powiem, żeby mnie cieszyło bezmyślnie. Historia uczy, że każda władza musi podlegać kontroli, inaczej się degeneruje. Życie pustki nie znosi. Żyjemy w ustroju demokratycznym i pewnie na gruzach wyrośnie coś innego. Byle nie jakaś skrajna lewica czy neoliberalna opcja. Zresztą niech cokolwiek powstanie, co zmusi rząd do wysiłku i do tego, by nie popadł w samouwielbienie. Swego czasu Tusk chełpił się, że nie ma z kim przegrać wyborów. Mam nadzieję, że PiS takiej postawy nie przyjmie. Rządzący muszą zachować pokorę, bo inaczej sami się mogą podusić.

Nasz Związek przed wyborami podpisał Porozumienie z Prezydentem i zostało ono zrealizowane. PiS też spełnił, jak mówi przewodniczący Piotr Duda, 90 procent naszych postulatów, a przecież minęła dopiero połowa kadencji ich rządów.

Rok 2018 to czas wyborów samorządowych. Mamy nową ordynację

wyborczą i ustawę, która ogranicza pełnienie funkcji wójta, burmistrza czy prezydenta w samorządzie do dwóch kadencji. To bardzo ważne wybory. Wiele spraw lokalnych nie wiadać z poziomu Warszawy. Polska musi mieć dobrych gospodarzy i właściwie wydawane pieniądze. Ten wzrost gospodarczy, boom inwestycyjny musi zostać należycie wykorzystany.

Oby przyszło nam wkrótce żyć w państwie, które ma sprawiedliwe sądy. Założyciele III RP nie pozbyli się komunistycznych kast sędziowskich. Pozwolili przez lata, by sądy stały się państwem w państwie. Czasami ludzie ubolewają, że 460 posłów i 100 senatorów ma immunitet, zapominając o 10 tysiącach bezkarnych sędziów.

Dopiero w zeszłym roku uchwalono też ustawę o odebraniu pracownikom bezpieczeństwa wysokich emerytur esbeckich i przyznaniu opozycjonistom kilkuset złotych. Niestety wielu już tych 400 złotych nie dożyło, umierając w biedzie i zapomnieniu. Teraz słyszę o akcji, którą popiera Platforma Obywatelska, o przywrócenie esbekom ich emerytur. Myślę, że jeśli w tej partii został jeszcze ktoś z resztką przyzwoitości, to po takiej deklaracji przewodniczącego PO Schetyny powinien z niej wystąpić. Czy można żyć w państwie prawa, w którym oprawy, nie dość, że nie ukarani, to jeszcze zażywali dobrobytu, mają świadomość, że ich ofiary nawet w wielu przypadkach końca z końcem związać nie mogli?

Tak było przez lata władzy w III RP. Teraz ci pogrobownicy, wspierani przez mieniących się obrońcami ludu, także byłych opozycjonistów, próbują zdemolować państwo, które przywraca elementarny porządek i poczucie sprawiedliwości. Tyle że coraz mniej ludzi wierzy w ich apele i slogany o braku wolności i demokracji.

Uspokaja się też i w innych obszarach naszego życia. Ekscesy Teatru Powszechnego, który rozpoczął objazd po kraju z obrazoburczą „Klątwą”, przyłączony do przybytku sztuki tylko sensatów żądnych jakiś pornograficznych wrażeń. We Wrocławiu Teatr Polski pod dyktando Cezarego Morawskiego gra pełną parą. Aktorzy już nie chorują, co jeszcze niedawno było tam normą. Na seanse przychodzi coraz więcej ludzi, którzy wcześniej do teatru w ogóle nie chodzili.

Nie mam złudzeń, że ci którzy źle życzą obecnemu rządowi, nagle zmienią zdanie. Na to nie ma co liczyć, ale myślę że powinni mieć świadomość, że tak postępując, źle życzą przede wszystkim Polsce i sobie samym.

Oby chociaż jedna rzecz połączyła w tym roku wszystkich Polaków. 100. rocznica Niepodległości na to zasługuje.

Janusz Wolniak

Wydarzenia w obiektywie

Premier Morawiecki we Wrocławiu

Na tradycyjnym oplatku ze Stowarzyszeniem Solidarność Walcząca i jego przyjaciółmi gościł premier RP Mateusz Morawiecki. Spotkanie odbyło się w Centrum Historii Zajezdnia. Kilkuset przybyłych członków i sympatyków SW po złożeniu życzeń ustawiło się w długiej kolejce, by porozmawiać z premierem i zrobić sobie pamiątkowe zdjęcie.

Wystawa w starej kopalni

W Wałbrzychu w Starej Kopalni (dawniej Thorez) od 15 grudnia można obejrzeć wspaniałą wystawę ilustrującą działalność „Solidarności”. Można też obejrzeć film „Solidarni”. Zarówno film, jak i wystawa to efekt wywiadów i spotkań ze świadkami historii – działaczami „Solidarności” wałbrzyskiej, którzy wydarzenia lat 80. XX wieku przeżyli sami. Wystawa będzie do obejrzenia codziennie w godz. 10:00-18:00. Wydarzeniu patronuje Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Zarząd Regionu Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność”.

Honorowy mistrz

Tytuł „Honorowego Mistrza” nadawany przez Kapitułę Dolnośląskiej Izby Rzemieślniczej z inicjatywy prezesa zarządu DIR Zbigniewa Ładzińskiego otrzymała w tym roku wybitna aktorka teatralna, filmowa, założycielka Kliniki „Budzik”, pierwszego w Polsce wzorcowego ośrodka rehabilitacji dla dzieci w śpiączce, Ewa Błaszczyk. Ceremonia nadania tej zaszczytnej godności odbyła się 19 grudnia br. w auli Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu. W uroczystości wzięli udział przedstawiciele dolnośląskiej „Solidarności” na czele z przewodniczącym Kazimierzem Kimso.

opr. jw

Pałac w Krobielowicach

Krobielowice to stara miejscowość położona około dwudziestu kilometrów od Wrocławia. Już w XIV stuleciu powstała tu budowla obronna, którą w roku 1349 kupił Heinrich von Sitten. Niecałe sto lat później majątek przejął opat Andreas Ruegler, włączając go do dóbr klasztoru św. Wincentego na wrocławskim Ołbinie. Powstały wówczas zameczek dosyć długo pozostawał w rękach kościelnych, a w drugiej połowie XVI wieku wzniesiono w jego miejscu renesansową warownię, w której mieścił się klasztorny zarząd dóbr oraz mieszkania dla urzędników i zakonników. Na przełomie XVII i XVIII stulecia opat wrocławskich norbertanów – niejaki Karl Keller – przeprowadził gruntowną przebudowę pałacu, nadając mu kształt zbliżony do dzisiejszego. Niezbyt długo jednak dwór pozostawał we władaniu zakonnym: w roku 1810 doszło w Prusach do sekularyzacji dóbr kościelnych. Krobielowice przejął król Prus, zaś w roku 1814 podarował je marszałkowi Gebhardowi Leberechtowi von Bluecherowi – w uznaniu zasług i w nagrodę za zwycięstwa nad cesarzem Napoleonem. Tu słów kilka warto powiedzieć o samym Marszałku – żył w latach 1742–1819. Był dowódcą armii pruskiej w znaczących bitwach: pod Water-

loo (jako głównodowodzący prawym skrzydłem Koalicji), nad Kaczawą, pod Lipskiem, Budziszynem, Luetzen, Brienne-le-Château oraz podczas napoleońskiej tzw. „Kampanii Sześciodniowej”, podczas której kilka razy przegrał z cesarzem Francuzów. Przeszedł jednak do historii jako „bóg wojny”, który nigdy z placu boju nie ustępował. Sam często – mimo swego wieku – brał czynny udział w walkach, budząc podziw wśród żołnierzy mówiących o nim „Papa Bluecher”. Był wielokrotnie ranny, zaś za zwycięstwo nad Napoleonem otrzymał Gwiazdę do Krzyża Żelaznego – najwyższe wówczas odznaczenie Prus. No i – Krobielowice. Tutaj też zmarł w roku 1819, a kilkadziesiąt lat później – w roku 1853 – jego doczesne szczątki przeniesiono do rodzinnego mauzoleum. Po roku 1945 pałac i mauzoleum zostały splądrowane przez napływową ludność. Jednak w latach 90. majątek odkupił krewny v. Bluecherów z linii angielskiej (mieszkający w Nowej Zelandii) i posiadłość przodków podniósł z gruzów. Dziś krobielowicki pałac znów zachwyca i zachęca do odwiedzenia, o czym mogą zaświadczyć prezentowane fotografie.

MARCIN BRADKE

Prostota wiary

Kilkuset młodych ludzi z województwa dolnośląskiego postanowiło końcówkę starego roku, poświęcony czas oraz sylwester i Nowy Rok spędzić na modlitwie, wykładach i spotkaniach z ludźmi z różnych krajów Europy i świata podczas 40. Europejskiego Spotkania Młodych w Bazylei.

W kościołach, halach i parafiach słychać było wiele języków, widać było młodych ludzi różnych narodowości, ale to co było dla nich wszystkich wspólne, to duch modlitwy, zjednoczenie wokół jednego Boga, krzyża i wartości chrześcijańskich.

Zjednoczenie wokół krzyża miało nie tylko charakter symboliczny, ale było także widoczne podczas wieczornych modlitw, gdzie licznie gromadzili się przy krzyżu pielgrzymi na osobistej modlitwie. To jeden ze szczególnych obrazów charakterystycznych dla spotkań Taize – tysiące młodych siedzących w ciszy i skupieniu, śpiewających pieśni (proste, bo najczęściej składające się z jednego stale powtarzanego zdania) w różnych językach, słuchających rozważań i modlących się wspólnie z braćmi ubranymi w białe szaty, od których bije ogromny pokój.

Jednakże, aby uczestnicy spotkania mogli wziąć w nim udział, czekała ich czasem kilkunastogodzinna jazda autokarem, następnie niejednokrotnie długie czekanie na

przydzielenie miejsca noclegowego i w końcu udanie się do niego.

Mieszkańcy Szwajcarii, Niemiec i Francji okazali się bardzo gościnni, bo to właśnie w ich domach spało, większość uczestników spotkania. Jest to bardzo znaczący element europejskich spotkań – możliwość skorzystania z serdeczności rodzin goszczących pielgrzymów. Oczywiście nie kończy się to na samym udzieleniu noclegu i posiłku, ale przede wszystkim jest związane z poznaniem nieraz zupełnie innych ludzi – pod względem kultury, języka czy religii, bo przecież rodziny goszczące niekoniecznie muszą wyznawać tę samą wiarę co przyjeżdżający na spotkanie.

Ważnym punktem spotkania było także czuwanie modlitwne o pokój na świecie oraz Święto Narodów stanowiące powitanie Nowego Roku.

Najpierw młodzi w parafiach, do których zostali przydzieleni, jednoczą się na modlitwie, a następnie na wspólnej zabawie, tańcach, śpiewach, przedstawieniach, w zależności od tego, co przygotowują

reprezentanci poszczególnych krajów. Polacy na przykład w jednej z parafii zatańczyli poloneza do kołеды Bóg się rodzi, a następnie zaprosili do przyłączenia się także osoby z innych krajów. *Święto Narodów* było różnorodne nie tylko ze względu na to, iż jego uczestnicy pochodzili z różnych krajów, ale również dlatego, że mogli do niego dołączyć także parafianie, rodziny goszczące pielgrzymów, a więc ludzie w różnym wieku.

Ważnym punktem spotkania stanowiły także wspólne posiłki, które zapewne różniły się od tych spożywanych na co dzień. Kilku dziesięciu wolontariuszy z różnych krajów uszczęśliwiała pielgrzymów podając lub wrzucając im do torebek tzw. suchy prowiant oraz gorącą puszkę z zupą warzywną. Następnie kilkudziesięciu tłum przemierzał

w kierunku strzałek, również trzymany przez wolontariuszy, do wyznaczonego miejsca spożywania posiłku. W wielu przypadkach był to np. wielopoziomowy parking, który pełen był wtedy nie samochodów, a młodych z różnych krajów: jedzących, śpiewających, rozmawiających...

To, co było charakterystyczne dla Europejskiego Spotkania Młodych, które w tym roku miało

Dlaczego tylu młodych z Wrocławia i Dolnego Śląska zdecydowało się wziąć udział w tym wydarzeniu? Oto odpowiedź jednej z uczestniczek spotkania, która pojechała z grupą Duszpasterstwa Akademickiego „Wawrzyny” we Wrocławiu: „Powodem mojej decyzji było to, że uczęszczałam kilka razy na modlitwy w duchu Taize, które bardzo mi się podobały. Były spokojne i można było w takiej

FOT. ORGANIZATORA

miejsce w Bazylei, to prostota, która poza miłością i radością stanowi jeden z fundamentów Wspólnoty Taize. Prostota przejawiająca się w modlitwie, posiłkach, prostota w radości, która to była tematem przewodnim spotkania. Według brata Aloisa ta „ewangeliczna radość powstaje wtedy, kiedy ufamy, że Bóg nas kocha, kocha miłością bez granic”. I to właśnie stanowiło główną myśl spotkania w Bazylei.

ciszy się pomodlić. Pieśni Taize, które słyszałam w małym gronie, tam śpiewał tłum”.

Jak widać duch Taize, którego można także poczuć we Wrocławiu przyciąga młodych, aby modlić się nie tylko w kościołach lokalnych, gdzie takie spotkania modlitwne mają miejsce, ale także w międzynarodowym gronie, jak to miało miejsce w Bazylei.

MAGDALENA WOLNIAK

Akcje charytatywne

Wyślij pączka do Afryki

Już po raz szósty Fundacja Kapucyni i Misje organizuje akcję „Wyślij pączka do Afryki”.

Zapraszamy już teraz do włączenia się w akcję wszystkich, którym leży na sercu pomoc głodującym dzieciom w Republice Środkowoafrykańskiej i Czadzie,

budowa studni i inne dzieła charytatywne. Zaproszenie kierujemy szczególnie do przedszkoli, szkół i grup parafialnych w całej Polsce.

W ubiegłym roku w akcji udział wzięło 250 szkół i przedszkoli oraz 60 parafii i cukierni oraz tysiące osób indywidualnych. Na realizację czterdziestu projektów w Afryce zebraliśmy kwotę 413 595 zł. Tegoroczna akcja potrwa do Wielkanocy, jednak jej punktem kulminacyjnym będzie tradycyjnie Tłusty Czwartek, 8 lutego.

W tym roku będziemy zbierać na posiłki dla dzieci, przedszkole, plac zabaw, szkołę, kaplice, studnię i operacje osób niepełnosprawnych ruchowo.

W sumie chcemy zrealizować 13 projektów na łączną kwotę 525 tys. zł.

Jak się z nami skontaktować? Jak przeprowadzić akcję? Jakie projekty chcemy wesprzeć? Wszystkie te informacje znajdziesz na stronie www.paczek.kapucyni.pl

INFO – KAPUCYNI.PL

Warto pomagać

W efekcie kampanii, zainicjowanej przez kościoły chrześcijańskie Dolnego Śląska, udało się zebrać ponad 1,1 mln złotych na odbudowę i wyposażenie szpitala św. Ludwika w Aleppo. Gorące podziękowania Dolnoślązkom za zaangażowanie się w akcję przekazał osobiście biskup Aleppo Georgez Abou Khazen. Przypomnijmy, że w tej akcji uczestniczył Region Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność”. Członkowie naszego Związku wpłacali pieniądze m.in. podczas ubiegłorocznej Diecezjalnej Pielgrzymki Ludzi Pracy w Henrykowie.

MR

Inkubator filmowców

Filmowego szlif uczyli się tu Wojciech Wójcik (autor dokumentów o wydarzeniach sierpniowych) i Witold Świątnicki (reżyser filmu krytykującego PRL-owską telewizję „KTP”). Dziś kształcą tu swoje umiejętności kolejne pokolenia filmowców.

FOT. ARCHIWUM AKRF „FOSA”

Akademicki Klub Realizatorów Filmowych „FOSA” powstał 40 lat temu. Dziś jest jednym z dwóch najstarszych klubów filmowych w Polsce.

– To dzięki FOSIE mogłem zarejestrować moment, w którym ciężarówka ZOMO przejeżdża Jarosława Hyka – mówi Wojciech Wójcik o nagraniu, które przerzucone na Zachód, zmieniło bieg historii. – Tu nauczyłem się obsługiwać kamerę i stąd wypożyczyłem sprzęt, z którego korzystałem przy nakręceniu starć milicji z demonstrantami na pl. 1 Maja. Wtedy takiego sprzętu nie można było przecież kupić...

Młodzi ludzie w „FOSIE”, pod okiem osobowości, takich jak Janusz Madera i Jacek Nawojczyk poznawali techniczną stronę filmu a przede wszystkim kształtowali swoją, pasję filmowania.

– FOSA była bezpiecznym azylem dla niewygodnych i zbuntowanych – pisał później o latach 80. Jacek Nawojczyk, jeden z jej mistrzów. – Wrocławska Politechnika (pod której auspicjami powstał klub) zapewniała sprzęt, ale nie wymagała zbyt często „kronik”, a FOSA mogła spokojnie kreować artystyczne wizje.

Tworzono w niej m.in. filmy niepokorne, sprzeciwiające się ówczesnej władzy, jak „Rozmowy o gospodarce”, „Bo”, „An 24 Antonov”, „Zbuk”, „Security”, „Upływ czasu” czy wspomniane już „KTP”.

– Kręcenie filmów było dla nas niesamowitą zabawą – wspomina Wojtek Wójcik. – Np. sceny do „An 24 Antonov” powstawały na dachu jednego z wrocławskich mrówkowców przy Powstańców Śląskich. Pamiętam, że wyglądaliśmy się

przy nim tak bardzo, że omal nie spadłem z dachu.

W latach 80. opiekun FOSY z ramienia Politechniki Janusz Nawojczyk musiał odbyć niejedną trudną rozmowę, by klubu filmo-

z 2017 r. „Bikini blue”, Konrada Aksionowicza – reżysera reklam, teledysków i filmów z ostatnim filmem „W spirali”, wybitnego operatora Jerzego Palacza – autora zdjęć do „Shirley – wizje rzeczywistości”, Witolda Świątnickiego – reżysera „Golasów”. Młodzi ludzie pod wpływem dwóch wyjątkowych osobowości Jacka i Janusza uczyli się i tworzenia, i życia. Mierzyli się z własną przeszłością, problemami, przekładając je na film. Realizowali marzenia. Kształtowali coraz bardziej wyraziste, dojrzałe charaktery. Budowali więź.

Dziś – chociaż Janusza i Jacka nie ma już między nami – FOSA nadal tętni życiem i oferuje fantastyczną możliwość tworzenia coraz to nowym pokoleniom. Klubowicze kształtują swój warsztat pod okiem Adriana Janisio, który zaczynał w „FOSIE”, a dziś jest filmowcem.

– Śmiało mogę powiedzieć, że to „FOSIE” zawdzięczam mój zawód – mówi pan Adrian – Skończyłem elektronikę na Politechnice, jednak marzyłem, by robić coś innego. Gdy tu trafiłem, z fascynacją przyglądałem się montażowi. Całkowicie mnie to pochłonęło. Dowiedziałem się, jak ważna w filmie jest każda sklejka (czyli łączenie dwóch fragmentów

i sprawy klubowe. Na spotkania może przyjść każdy, kto marzy o robieniu filmów lub kto chce się sprawdzić, czy taki rodzaj aktywności mu odpowiada. Klubowicze tworzą własne wizje filmowe: od SF, poprzez dramaty, komedie, filmy młodzieżowe po dokumenty. W ubiegłym roku część grupy przez 10 dni kręciła film „50 km/h” składający się z sześciu etud na temat życia wsi. Aktorami byli mieszkańcy wsi Proboszczów, a studenci do dziś wspominają ten czas jako wielką przygodę i okazję do nauki.

Okragły jubileusz

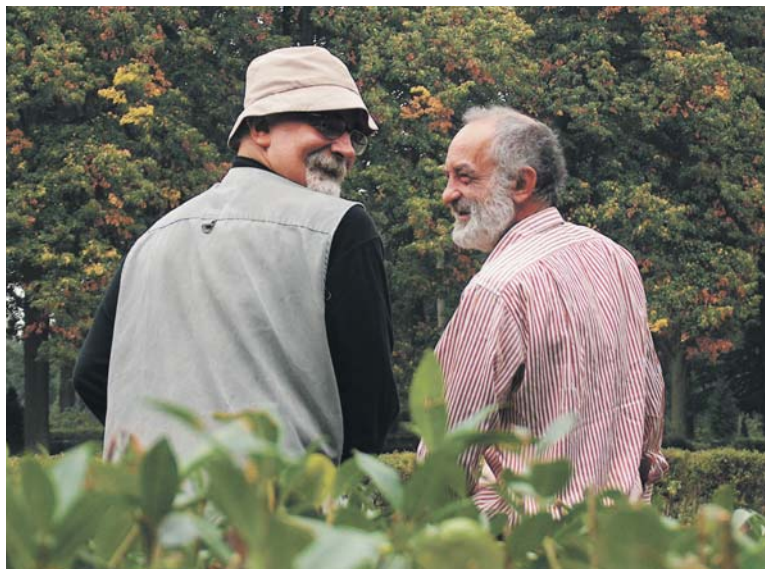
– Gotowe filmy omawiamy najpierw we własnym gronie – mówi pan Adrian. – Potem wybrane upubliczniamy na Facebooku i YouTube, wysyłamy na festiwale. W ostatnim sezonie ludzie z „FOSY” zdobyli dwie nagrody: główną na Festiwalu Złoty Samorodek w Złotorzy za wspomniany wcześniej „50 km/h” i II miejsce na Festiwalu Filmów Amatorskich Stopklatka za film „Chemia”.

Działania w „FOSIE” to także doskonały czas, by budować relacje. Wśród młodego pokolenia, które kontaktuje się ze sobą przede wszystkim przez komunikatory, to niezwykle ważna wartość dodana: skonfrontować swoje wyobrażenia o sobie i kształtować umiejętności interpersonalne.

– W tym roku planujemy nakręcić 40 krótkich filmów na 40-lecie

FOT. ARCHIWUM AKRF „FOSA”

Jacek Nawojczyk i Janusz Madera

FOT. ARCHIWUM AKRF „FOSA”

wego nie zlikwidowano. Niektóre nakręcone tam krótkie formy filmowe były cenzurowane do 1989 r. Dopiero potem trafiały do szerszej widowni.

Na miarę gwiazd

„FOSA” odegrała społecznie bardzo ważną rolę. Wychowała dla świata filmu kilka znaczących dziś nazwisk: m.in. Jarosława Marszewskiego – reżysera „Jutro będzie niebo” i najnowszego obrazu

filmu) i że można nad nią „siedzieć” nawet kilkanaście minut, by przekazywał dokładnie to, co chcemy.

Teraz pan Adrian uczy innych tajników tworzenia filmów. W czwartki o godz. 19 w akademiku T-4 przy ul. Górnickiego 22 odbywają się zajęcia teoretyczne z analizy filmu, pisania scenariuszy, reżyserii, operowania kamerą, nagrywania dźwięku, montażu. W poniedziałki o godz. 19 uczestnicy omawiają konkretne produkcje

– mówi półzartem Adrian Janisio. I zaraz poważnie. – Chcemy uczcić tę rocznicę galą w grudniu, na której pokażemy tegoroczne filmy i wybrane filmy z poprzednich lat. Do grudnia planujemy zdigitalizować zbiory sprzed lat i wydać jubileuszowe DVD.

A później: będą kolejne superprodukcje, nagrody i jubileusze. Do współpracy zapraszają każdego fascynata filmu!

DOROTA NIEDŹWIECKA

HUMOR

- Doktorze, coś mnie kłuje w boku.
- To dobroć, zaufanie i współczucie.
- W jakim sensie?
- One zawsze bokiem wychodzą.

○○○○

Jak się nazywają dwa takie same drzewa?
Klony.

○○○○

- Pana mocne strony?
- Inicjatywa!
- Dobrze. Skontaktujemy się z panem.
- Sam się z wami skontaktuję!

○○○○

Blondynka zamawia telefonicznie bilet lotniczy:

- Czy leci Pani sama?
- A skąd mam wiedzieć? To wasz samolot!

○○○○

Znalazła babka lampę Aladyna. Pociera, tradycyjnie wyskoczył dżin.

- Czego pragniesz, o pani?
- Bardzo kocham swojego męża. Chcę być dla niego najważniejsza. Chcę, by zawsze spał obok mnie. Chcę, żeby każdy dzień zaczynał, kierując na mnie swój wzrok. By bez przerwy mnie dotykał i zabierał wszędzie ze sobą.

No i dżin zamienił ją w smartfona.

○○○○

Jak poznać, że mężczyzna robi plany na przyszłość?

- Kupuje dwie skrzynki piwa.

○○○○

- Siema, Andrzej, co tam?
- Ojcem zostałem.
- Gratulacje! Syn czy córka?
- Dwóch synów. Bliźniaki!

- Do kogo podobni?
- Do siebie.

○○○○

- Gdzie byłeś na urlopie?
- Nigdzie, boję się latać.
- To golnij sobie przed lotem.
- Jak sobie golnę, to mnie i tu jest dobrze.

○○○○

Kto ma najwięcej „ch” w nazwisku?
Kamil STOch.

○○○○

Wchodzi facet do baru i pyta:

- Czy ktoś może zgubił spory rulon pieniędzy owinięty gumką recepturką?

Jeden z klientów podchodzi do niego i mówi:

- Ja, ja! To moje!
- Masz, znalazłem gumkę.

○○○○

Rozmawiają dwaj kumple:

- Ty, pilnie potrzebuję pomocy psychologicznej.

- Już polewam.

○○○○

- Panie doktorze, czy są już moje wyniki? Umieram z ciekawości.

- No, nie do końca z ciekawości.

○○○○

Dwaj policjanci zastanawiają się, co kupić komendantowi na urodziny.

- Może książkę? - mówi jeden.
- Eee... coś ty, książkę to on już ma.

○○○○

Kontrolna wizyta ciężarnej u ginekologa:

- Ojciec będzie przy porodzie?
- Nie sądzę, nie przepada za moim mężem.

Żłote myśli

Zbiór aforyzmów: najtańsza wyprzedaż myśli.
Helmut Arntzen

Ludzie, którzy zbyt wiele czytają, rzadko dokonują wielkich odkryć.
Stanisław Konarski

Aby istnieli wielcy poeci, muszą być wielcy czytelnicy.
Aleksander Fredro

Za ile głosów liczy się w głosowaniu głos historii?
Stanisław Jerzy Lec

KRZYŻÓWKA nr 12

1		2		3		4		5		6		7		8
			6					1						3
9						10					11			19
	2			22				5			12			
				13						14				10
					15									
	16							17		18				
					20			19						
20			21		22									
								23						
24										23				25
			21					26	27		28		12	18
								15						
29												30	31	
						32								
33						16					13		7	
	17													
			34											
			9											

Poziomo

1. Pokaz filmu
4. Siedzisz nad nią
9. Szyfr
10. Przed nocą
11. Słynny Kozakiewicz
13. System TV
14. Zatyka
15. Miasto w Szwecji
16. W oddali
18. Księżniczka Burgunda
19. Postać z filmu „Matrix”
20. Koniec
23. U Matejki
24. Dziedzinec
26. Halny
29. Mocz
30. Marka auta
32. Czeka na przeszczep
33. Kobiocy
34. Pies

Pionowo

1. Ma wielu ojców
2. Słuchowisko
3. Miesiąc „Solidarności”
4. Zmienia kolory
5. Mara, widmo
6. Spójnik
7. Mięso
8. Tyran
12. Domokrążca
16. Bogini
17. Słowiańskie imię
21. Da się nabrać
22. Ryba
25. Na śnieg
27. Córka rybaka
28. Śląskie miasto
29. Porażenie
31. Cud świata
32. W operze Tuwima

jw

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Litery oznaczone w prawym dolnym rogu krątek tworzą hasło. Wśród osób, które do 14 lutego 2018 nadesłały mailem na adres: redakcja.wroc@solidarnosc.org.pl prawidłowe rozwiązanie (hasło krzyżówki), rozlosujemy 3 nagrody. W tytule maila proszę wpisać *Krzyżówka nr 12*.

Hasło krzyżówki w poprzednim numerze „DS” to: *Gdy nowy rok w progii, to stary rok w nogi*. Dziękujemy za nadesłane rozwiązania. Nagrody (najnowsza książka Petera Wohllebena „Nieznane więzi natury”) otrzymują: pani Barbara z Wałbrzycha, pan Janusz z Łuczyny i pan Zbigniew z Iwin. Gratulujemy. Nagrody wysyłamy pocztą.

Z CYKLU: MISTRZOWIE BHP

